O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◊ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 2005 йил 18 май, чоршанба • № 40 (11.739) • Эркин нархда сотилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ПРОКУРАТУРАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида мамлакатимиз ва чет эл журналистлари ҳамда дипломатик корпус вакиллари учун матбуот анжумани ўтказилди. У Андижонда одамлар ўлимига сабаб бўлган фожиали воқеаларга, улар юзасидан бошланган тергов ишларининг боришига бағишланди.

Ўзбекистон Бош прокурори Р.Қодиров матбуот анжумани қатнашчиларига 13 май куни Андижонда рўй берган воқеалар ва улар юзасидан олиб борилаётган тергов ишлари ҳақида сўзлаб берди.

Одамлар қурбон бўлишига олиб келган бир қатор террорчилик ҳаракатлари, ваҳшийларча босқинчиликлар содир этилди. Оқибатда 169 киши ҳалок бўлди. Бош прокуратура томонидан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг терроризм, конституциявий тузумга тажовуз қилиш, икки ва ундан ортиқ шахсни қасддан ўлдириш, уюшган жиноий гуруҳлар тузиш, оммавий тартибсизликлар уюштириш, гаровга олиш, қонунга хилоф равишда ўқотар қуролларини, ўқ-дори, портловчи моддалар ва портлатиш қурилмаларини қўлга киритишга оид моддалари бўйича жиноий иш қўзғатилди. Бош прокуратура, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги ходимларидан иборат тезкор тергов гуруҳи тузилди.

Кўрилган чора-тадбирлар натижасида 81 жиноятчи қўлга олинди. Қўлга олинган ва ҳалок бўлганларнинг 50 таси Ўзбекистон фуқароси эмаслиги аниқланди. Қўлга олинганларнинг 5 нафари Қирғизистон фуқароси бўлиб чиқди, яна иккита шу мамлакат фуқаросининг жасади топилди. Уларнинг ушбу террорчилик ҳаракатида иштирок этгани маълум бўлди.

Тергов маълумотларига кўра, босқинчилар учун қурол-аслаҳа улар ҳужум бошлашидан анча олдин четдан келтирилган. Жиноятчилар хорижда ишлаб чиқарилган ва рақамлари ўчирилган автоматлар, тўппончалар ва снайперлик милтиқлари билан қуролланган. Бу қуролларнинг қаердан келтирилганлигини аниқлаш ишлари изчил олиб борилмоқда.

Қуролли ҳужум давомида террорчилар жами 305 дона қурол-аслаҳани, шу жумладан 205 та автомат ва 100 та тўппонча, 231 та граната ва бошқа қуролларни қўлга киритган.

Бугунги кунга келиб жиноятчилар эгаллаб олган қуролларнинг ярмидан кўпи, шу жумладан 128 та автомат ва 24 та тўппонча қайтарилди.

Террорчилар қамоқдан ноқонуний озод қилганлардан 309 шахс жазони ўташни давом эттириш учун ихтиёрий равишда қайтиб келди. Кўрилган чоралар натижасида 14 маҳбус қамоққа қайтарилди. Қидирув ишлари давом этмоқда.

Матбуот анжуманида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди.

Давлатимиз раҳбари анжуман иштирокчилари эътиборини баъзи оммавий ахборот воситалари томонидан Андижон воқеалари нохолис талқин этилаётганига, бирёқлама баҳоланаётганига қаратди. Айрим оммавий ахборот воситаларида авж олган кампаниябозлик расмий тергов хулосалари маълум бўлмасдан туриб, одамлар онгида муайян тасаввур яратишдан, гўёки Андижонда тинч аҳоли ўққа тутилгани ҳақидаги уйдирмаларни тарқатишдан бошқа нарса эмас, деди Ислом Каримов.

Давлатимиз раҳбари бундай оммавий ахборот воситаларининг вакиллари «тинч намойиш» қатнашчилари дея таърифлаётган кимсалар яхши қуролланганини, ҳарбий қисмга ҳужум қилганини, хунрезликлар содир этганини, террорчилар ва қотилларни озодликка чиқариб юборганини негадир «унутиб қўйишаётгани»дан таассуф билдирди.

Одамларни гаровга олишни, бегуноҳ инсонлар, ҳарбий хизматчилар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари жонига қасд қилишни «тинч намойиш» деб аташ мумкинми? Шу ўринда халқимизнинг «Қўрқоқ олдин мушт кўтарар», деган мақоли эсга тушади, деди Президентимиз.

Ислом Каримов қатъий таъкидладики, бўлиб ўтган воқеаларнинг тинч намойишга ҳеч қандай алоқаси йўқ, бу ҳақда гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Бу ҳақиқий террорчилик ҳаракатидир. Андижонда бирон-бир тинч аҳоли қурбон бўлгани йўқ. 500 киши ҳалок бўлгани ҳақидаги гаплар – уйдирма ва воқеликни атайлаб бузиб кўрсатишдан бошқа нарса эмас. Аёллар, қариялар, болалар ҳалок бўлганини кўрганлар борми? Агар бўлса уларни ким номма-ном айта олади? Операция давомида фақат жангарилар ўлдирилди. Ҳар бир мурданинг ёнидан қурол топилди. Уларнинг шахси ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан аниқланмоқда.

Давлатимиз раҳбари ҳатто Ўзбекистонга дўст деб аташ қийин бўлган ўнлаб таниқли сиёсатдонлар ҳам бу борада ўз фикрини билдираётганида воқеаларни холис баҳолашга интилганини таъкидлади. Шундай экан, ҳар бир журналист ўзининг асосий бурчи ва вазифаси – доимо фактларга таяниб ишлаш эканини унутмагани маъқул. У ўзи тарқатаётган ахборот учун шахсий масъулиятни чуқур ҳис этса, ўшанда ҳаммаси рисоладагидек бўлади.

Журналистларнинг ўша куни Андижонга сафарига монелик қилган ягона сабаб шуки, деб таъкидлади Ислом Каримов, шаҳарда отишмалар бўлаётган, босқинчилар хуружи авж олган бир вазиятда ҳеч ким журналистларнинг ҳаётини хавф остига қўйишга жазм этолмасди. Ахир биз сизнинг хавфсизлигингиз учун жавобгармиз.

Тадбирда 18 май куни дипломатлар ва журналистлар учун Андижонга махсус авиарейс ташкил этилиши ҳақида маълум қилинди.

Президент Ислом Каримов журналистларнинг барча саволларига батафсил жавоб қайтарди.

ЎзА.

Бобом Иккинчи жаҳон урушидаги қонли воқеаларни бошдан кечирганлар. Бизга ҳам ўша даврнинг мудҳиш воқеаларини «ибрат» бўлсин деб сўзлаб берадилар.

ЁШЛАР ҲУШЁР БЎЛСА

Мен бобом гапларини таҳлил қилиб, она-Ватан туйғуси, тинчлик, осойишталик ва хотиржамликнинг қадрини чуқур идрок этаман. Республикамизнинг Андижон вилоятида 13 май куни юз берган аянчли воқеаларни эшитиб, улар ким томонидан содир этилгани ҳақида хабар топганимда, ич-ичимдан эзилдим. Наҳотки, аёллар, болалар ва қариялар панасида қабиҳ уринишларини амалга оширмоқчи бўлган ўша нобакорлар юртни шу тариқа олиш мумкин деб, ўйласалар? Умидлари пуч уларнинг. Азал-азалдан бизнинг халқимиз тинчликсевардир. Шунинг учун мен барча талабалар номидан бемалол айта оламан: «Ўзбекистонимиз тинчлигини ҳеч ким буза олмайди, бузишга кучи ҳам етмайди». Мен тенгдошларим ва барча каттаю кичикни ҳушёрлик ва зийракликка чорлайман. Президентимиз атрофида жипслашиб ҳаракат қилайлик, шундагина, бундай қора ниятлилар она-Ватанимиз тинчлигига раҳна сола олмайди. Биз каби ёшлар ўйнаб-кулиб билим оламиз, оилаларимиз ҳам тинч бўлади.

Шерзод ШУКУРОВ,
Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети 1-босқич талабаси.

СУРАТДА: бош пудратчи Икромжон Дўстматов механизатор Абдурашид Маматқулов билан культивацияни сифатли ўтказиш ҳақида маслаҳатлашмоқда.

МЕҲНАТДАН КЕЛАЁТГАН ДАРОМАД

деҳқонларни моддий манфаатдорлик ва иштиёқ билан ишлашга руҳлантирмоқда

Моддий манфаатдорлик, айниқса, қишлоқ хўжалик соҳасида ҳал қилувчи омил ҳисобланади. Меҳнатдан барқарор даромад келиб турса, деҳқон рағбату иштиёқ, кўтаринки руҳ ва яхши кайфият билан ишлаб, ҳосилдорликни ошириб, маҳсулот таннархини арзонлаштириб бориш ҳаракатида бўлади. Бошқача қилиб айтганда, моддий манфаатдорлик — иқтисодий самарадорликнинг бирламчи омили.

Бекобод туманидаги «Хос» ширкат хўжалиги раҳбар ва мутахассислари, энг муҳими эса, оддий пудратчилар ҳам муқим даромад хўжалик иқтисодий салоҳияти ривожининг ва аъзолар турмуш фаровонлигининг асоси эканлигини ўзларининг кейинги икки-уч йиллик фаолиятларида яққол кўрмоқдалар. Чунончи, ўтган йили ғалладан 71 миллион, пахтадан 260 миллион сўм даромад кўрилди. Соф фойда 52 миллион сўмдан ошди. Хўжаликнинг ички кам-кўстларини тўлдириб бориш имкониятлари анча кенгайди. Ўтган йили ВТ-100 ҳайдов трактори олинган бўлса, бу йил яна битта янги Т-4 трактори қўшилди.

Меҳнатдан келаётган даромаднинг асосий қисми аҳоли турмуш шароитини яхшилашга сарфланмоқда. Бугунги кунга келиб, қишлоқдаги 1300 хонадоннинг ҳаммаси тўлиқ газлаштирилди. Аҳоли саломатлиги учун хизмат қилаётган қишлоқ врачлик пункти бир миллион сўм сарфлаб, мукаммал таъмирланди. Ҳар йили йўллар имконият даражасида тартибга келтириб борилмоқда. Айниқса, электр, газ ва ичимлик сув тармоқлари хизматидан фойдаланганлик учун тўловларни хўжалик томонидан марказлаштирилган тарзда тўлаш йўлга қўйилгани аҳоли учун катта қулайлик бўлди.

Кейинги йилларда хўжалик пудратчилари буғдойнинг «Крошка», пахтанинг АН-Боё-

(Давоми 2-бетда).

• Вилоят ҳокимлигида

ҲУДУДИЙ КОМИССИЯ ЙИҒИЛИШИ

Вилоят ҳокимлигида назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгашининг Тошкент вилояти ҳудудий комиссияси йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ҳудудий комиссия аъзолари, назорат идоралари раҳбарлари, шаҳар ва туман ҳудудий комиссиялари раисларининг ўринбосарлари иштирок этишди.

Йиғилишни вилоят ҳокимининг ўринбосари Абдуҳамид Йўлдошев бошқарди.

Назорат қилувчи органлар томонидан 2005 йилнинг биринчи чорагида ўтказилган текширувларни мувофиқлаштириш якунлари тўғрисида вилоят комиссияси раисининг ўринбосари вазифасини бажарувчи Ғайрат Абдувоҳидовнинг ахбороти тингланди.

Биринчи чорак давомида хўжалик субъектлари фаолиятини текширишни тартибга солиш борасида муайян ишлар амалга оширилди. Ўзбекистон Республикасининг «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида»ги Қонуни ижроси юзасидан ҳудудий комиссиялар томонидан чорак давомида 60 та мониторинг ўтказилди.

Вилоят ҳудудида амалий фаолият юритаётган хўжалик субъектларида назорат идоралари томонидан 1413 та текширишлар режалаштирилиб, чорак давомида 1645 та ўтказилган. Уларнинг 272 таси режадан ташқари ташкил этилган. Бундай текширишларнинг аксарияти давлат солиқ идоралари, ички ишлар бошқармаси, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш бошқармаси, ёнғин хавфсизлиги бошқармаси ҳамда вилоят прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши кураш бошқармаси томонидан амалга оширилган.

Бу текширувларнинг 1436 тасида камчилик ва хатолар аниқланди ва айбдорларга 697 миллион 982,6 минг сўм иқтисодий жазо чоралари қўлланиб, бюджетга 223 миллион 151,1 минг сўм ундирилди.

Вилоят бўйича ўтказилган текширувлар сони 2004 йилнинг биринчи чорагига нисбатан 287 тага камайтирилганлигига қарамай, айрим назорат идораларида текширишларнинг ўсишига йўл қўйилган. Шуни таъкидлаш лозимки, айрим назорат идоралари текширишларни тасдиқланган режа жадвали бўйича белгиланган муддатларда амалга оширмаганлар.

Шунингдек, йиғилишда Ўртачирчиқ туман ҳудудий комиссияси томонидан олиб борилаётган ишлар ҳам муҳокама этилди.

Йиғилиш кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ

Бекобод туманининг Зафар қўрғонида хусусий тадбиркор Гулзода Пўлатованинг ташаббуси билан тикувчилик цехи ишга тушди.

ТАДБИРКОР ТАШАББУСИ БИЛАН

Бу ерда махсус иш коржомалари тикилиб, мижозларга етказилади. Шаҳобчада 16 нафар хотин-қиз иш билан таъминланди. Уларнинг илк буюртмаси пахта йиғим-терими мавсумига қадар 40 минг дона этак тикишдир. Бундан ташқари, цех билан ёнма-ён беш хил йўналишда таълим берувчи ўқув маркази ҳам фаолият кўрсата бошлади. Хоҳловчилар инглиз тили, тикувчилик, сартарошлик, турли ширинликлар пишириш ҳамда компьютер саводхонлиги бўйича кафолатли билим олишлари мумкин.

Хуршида НАЗАРОВА.

ТУМАН БОСҚИЧИ ҒОЛИБИ

Қуйичирчиқ туманида устоз педагоглар ўртасида «Йил ўқитувчиси – 2005» кўрик-танловининг туман босқичи ўтказилди.

Унда 11-мактабнинг тил ва адабиёт муаллими Зиёда Қодирбоева энг юқори кўрсаткични қўлга киритди.

Ўз билим ва педагогик салоҳияти билан яхши танилган бу зиёкор кўрик-танловнинг вилоят босқичида туман шарафини ҳимоя қилишга йўлланма олди.

Ғайрат ШЕРАЛИЕВ.

ҒУРУРИМИЗ, ЭЪТИҚОДИМИЗ БОР

Тинч ва осуда юртдагина тараққиёт олға силжийди, бунёдкорлик, ободончилик ишлари ривожланади. Мен жонажон Ўзбекистонимизни мана шундай ўзи танлаган йўлдан илдам бораётган, Яратганнинг назари тушган жаннатмакон ўлка деб биламан. Бир ҳовуч газандаларнинг Ватанимиздаги бу осудаликка тажовуз қилмоқчи бўлаётганлари манқуртликдан бошқа нарса эмас.

Андижон вилоятида рўй берган хунук воқеалар барча юртдошларим қатори мени ҳам ғазаблантирди, бузғунчиларга нисбатан нафрат ўти алангаланди. Хориждаги раҳнамолар ёрдамига таяниб, ўз юрти, ўз халқига қўл кўтариб, элнинг нафратига дучор бўлган кимсалар ҳеч қачон кўкармаган. Бегуноҳ кишиларнинг тўкилган қони, етим қолган норасидалар, фарзандидан айрилганлар, муштипар оналарнинг нолалари уларни тинч қўймаслиги муқаррар.

Она юрт, бағрикенг эл, шу озод Ватан равнақи йўлида хизмат қилиш ҳар бир фарзанд учун ҳам фарз, ҳам қарз деб биламан. Андижонда бегуноҳ қон тўкилишига сабаб бўлганларнинг эса мақсадлари ойдек равшан. Турли ниқоблар остида ҳокимиятга эришиш, ўзларининг ёвуз ниятларига етишдир. Аммо, улар бунга эришолмайдилар.

Бизнинг ўз ғуруримиз, эътиқодимиз бор. Тўғри йўлдан бизни энди ҳеч ким оғдира олмайди.

Умарали АБДУРАСУЛОВ,
Бўка тумани, пайвандчи.

Андижондаги машъум воқеалардан ларзага келдим. Юртбошимиз айтганидек, бу воқеалар бизни кўпроқ ўйлашга, мулоҳазалар юритишга ундайди.

ФАРЗАНДЛАР ИСТИҚБОЛИ УЧУН МАСЪУЛМИЗ

Халқимиз дунёда тинчликни ҳамма нарсадан устун қўяди. Ҳаттоки, ўтганлар руҳини ёд этиб, дастурхонга фотиҳа ўқиганда ҳам «юртимизда тинчлик-омонлик бўлсин» деб алоҳида сўз айтилади. Одамларнинг тилакларида «қушнинг ҳам уяси бузилмасин» деган улуғ бир ният ётади.

Тинчлик бўлсин! Шу сўзларнинг ифодасини аввало, оилангиздан, хонадонингиздан бошланг. Ҳамма нарсангиз етарли, еб-ичишдан камингиз йўқ. Лекин фарзандларингиздан бири нобоп чиқди. Унинг ҳар бир хатти-ҳаракати сизга иснод келтиради. Элнинг олдида юзингизни ерга қаратади. Уйингизга ички ишлар ходими, маҳалла оқсоқоли ёки жабрланган одам келиб фарзандингизнинг қилмиш-қидирмишини сизга айтаверади. Хўш, бу гап-сўзлардан, таъна-дашномлардан уйингизда қандай тинчлик бўлиши мумкин?! Бир пиёла чойни қандай ҳаловат билан ичасиз, дастурхон атрофида қандай ёзилиб ўтирасиз? Топган бойлигингиз, орттирган обрў-эътиборингиз татийдими?

Нақадар оғир бу саволлар? Шунинг учун ҳам тинчликка, осойишталикка етадиган нарса йўқ дунёда.

Ҳаёт экан-да, фарзанди адашганлар сафига кириб, террорчилик ҳаракатларида ёш жонидан жудо бўлган бир ота (исмини эслаб яна бир зарба бермайин дедим) билан суҳбатлашганимда, у шундай деган эди:

— Боламнинг нотўғри йўлга кириб кетганини билган кунимиздан то бугунги кунгача оиламизда тинчлик йўқ деб тушунаверинг, ука. Унинг ўлими ҳам оиламизга тинчлик олиб келгани йўқ. Элнинг ғазабига учраган одамдек, елкамни қисиб яшаяпман. Халқига қўл кўтарганлар сафида кетган бу ўғлимнинг иснодини билмадим, яна неча авлодимга ўтаркан? Ахир бу боламни еб-ичишдан, кийим-кечакдан, юриш-туришдан кам қилмадим. Ўзим емай едирдим, ўзим киймай кийдирдим. Онгини заҳарлайдиганлар олдига қандай бориб қолди, бу мен учун энди умрбод сир бўлиб қолди. Фарзандингизни минг мўмин-қобил, одобли ва оқ-қорани танийдиган қилиб ўстирманг, ёмоннинг қўлига тушиб қолса, бари бекор экан. Шунинг учун ёмонларнинг тухумини қуритиш керак, уларнинг илдизини қирқиб ташлаш керак.

Мен отанинг бу юрак нидосини тушунаман. Зеро, ота учун бу дунёда энг оғир зарба — фарзандининг қилмиш-қидирмишидир, унинг ноқобиллигидир.

Мана энди, уйингизда бўлмаган тинчликнинг юртингизда бўлмаслигини бир тасаввур қилинг. Ҳеч ким бир кунда бой бўлиб қолмаган, ҳеч ким ниятига уч кунда етмаган. Ҳамма нарсанинг ўз вақти-соати, куни ва йили бор. Унга етиш учун меҳнат ва интилиш керак, ҳамжиҳатлик ва тинчлик керак!

Юртимизда жуда катта ижобий жараён кетаяпти, жуда катта ўзгаришлар амалга оширилмоқда. «Мусулмончилик ҳам аста-секин» деганларидек фаровонлик уйининг пойдеворига биттама-битта ғишт қўяяпмиз. Бугунги йўғимизни эртадан топаяпмиз, эртаникини эса индинда кўраяпмиз. Ҳеч ким оч қолгани йўқ, ҳеч ким яланғоч юргани йўқ! Тўғри, камчиликлар, ечилмаган муаммолар бор. Бу табиий. Ҳаёт давом этар экан бирда ундай, бирда бундай бўлади. Энг асосийси, халқимизда интилиш бор, ният бор, орзу бор! Интилган одамнинг оти йўлда қолганини ким кўрган, интилганнинг тоққа чиқмаганини ким кўрган? Йўқ, интилганга Оллоҳнинг ўзи мададкор бўлган, ўзи қўллаб-қувватлаган.

Тадбиркор дўстим Ҳусниддин шундай дейди:

— Менинг отам саксон ёшни қоралади, шамчироқда ўтирган кунларини, қуруқ нон еб, патефон тинглаганларини, қора қозонда ўт қайнатганларини айтиб ўтиради. Худога шукур, менинг ҳам ёшим 50 дан ўтди. Рўзғорим бут, уйимда газ, сувдан тортиб рангли телевизорим-у қўл телефонимгача бор. Отам кечирган ҳаётдан юз баробар яхши яшаяпман. Ишонаман, вақти келиб менинг болам мендан минг баробар яхши яшайди. Бунга вақт керак, бунга тинчлик керак!

Кейинги пайтларда ёшларимиз ундай бўлиши, бундай бўлиши керак дегувчилар кўпайди. Улар маслаҳат бериш осон, уни амалга ошириш йўллари қийинлигини ўйлаб кўрмайдилар, баъзан. Биз бугунги кунда биринчи навбатда оила тарбиясига жиддий эътибор қаратишимиз керак. «Қуш уясида кўрганини қилади» деганларидек, бола аввало, уйда ёвузликни, ноҳақликни ва қаҳр-ғазабни кўрмасин. Ота-онани улуғ билиб, уларнинг юзини ерга қаратиш катта кечирилмас хато эканлигига имон келтирсин. Ахир бизнинг яшаш тарзимиз шундай-ку. Қайси ўзбек боласи отасига терс қараган? Бу қадимий шарқона ҳулқи-одобимизни унутиб, ўз элига қарши қўл кўтарганни ким деб аташ мумкин?

Халқимиз истиқболга ишонч билан яшаяпти, болаларининг келажагини ўйлаяпти. Бунинг учун эса тинчлик керак!

Ҳамид НОРҚУЛОВ.

• «Тошкент ҳақиқати»га жавоб берадилар

«ЭЪТИБОРСИЗЛИК»

Газетанинг шу йил 20 апрель сонида юқоридаги сарлавҳа остида танқидий мақола эълон қилинган эди. Унда Бўка тумани маҳаллий ўзини ўзи бошқариш идораларида, хусусан, «Маҳалла» хайрия жамғармаси туман кенгаши ва айрим маҳалла фуқаролар йиғинлари фаолиятидаги юзакичилик, расмиятчилик, эътиборсизлик танқид қилинганди.

Таҳририят шу мақола юзасидан туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Н. Абдуллаев имзоси билан расмий жавоб олди.

«Эътиборсизлик» сарлавҳали мақола йиғилишда кўриб чиқилди, — дейилади жавоб хатида. — Газетада кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш мақсадида туман ҳокимлиги назорат гуруҳи тузилди. Ушбу гуруҳ маҳалла фуқаролар йиғинлари оқсоқоллари ишини ўрганиб, газетада танқид қилинган камчиликларни бартараф этиш чораларини кўради.

«Маҳалла» жамғармаси туман кенгашининг раиси Т. Ҳамроқулованинг ишда йўл қўйган камчиликлари жамғарма вилоят кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида кўриб чиқилганлиги ва у огоҳлантирилганлиги эътибор учун қабул қилинди».

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

2005 йил 18 май № 40 (11.739)

ДИВИДЕНД ҚАНДАЙ ТАРТИБДА ТЎЛАНАДИ?

Айни кунларда ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш корхона ҳамда ташкилотларининг акциядорлик тизимига ўтиши ижобий самара бермоқда. Бундан акциядорлик жамияти ва компаниялар ҳамда акциядорлар бирдек манфаатдор бўлмоқда. Бу ўринда дивиденд тўлаш масаласи муҳим ўрин тутади. Хўш, соф фойда ҳисобидан тўланадиган дивиденд сиёсати қандай жараён? Бу жараёнда қандай йўл тутиш мақсадга мувофиқ?

Гап шундаки, дивидендларни қолдиқ принциплари бўйича ҳисоблаш назариясига кўра, соф фойдани тақсимлаш энг сўнгги ўринга қўйилади, яъни корхонани реинвестиция қилишнинг ҳамма имкониятлари ўрганиб чиқилади. Дивидендлар миқдори акциядорларнинг жами бойликлари миқдорига таъсир ўтказмайди. Бу ёндашувга кўра фойда ҳисобидан корхонанинг ҳамма лойиҳаларини молиялаштириш амалга оширилгандан кейингина дивидендлар ҳисобланиши мумкин. Бундай ҳолларда корхона соф фойдага эга бўлганда ҳам дивиденд тўланмаслиги мумкин.

Бошқа назария бўйича эса корхоналарда соф фойдани ишлаб чиқаришга йўналтирилгандан кўра, дивиденд тўловига йўналтириш маъқул кўрилади. Ушбу иккинчи ёндашув амалиётда кенгроқ тарқалган.

Бироқ, иккала ёндашувнинг ҳаётдаги ижросини мукаммал деб бўлмайди. Чунки, дивиденд сиёсатини олиб боришга жуда кўп субъектив ва объектив факторлар таъсир қилади. Корхона ўз дивиденд сиёсатини юргазишда ҳақиқий ҳолатдан, яъни даврдан, инфляция даражасидан, ишлаб чиқариш туридан, акциядорлар сони ва уларнинг руҳияти ва бошқалардан келиб чиқиши зарур. Бу борада ҳар бир давлатнинг маълум норматив ҳужжатлари бўлади. Бу ҳужжатлар ҳар бир хўжалик субъектининг фаолиятини мувофиқлаштириб туради. Бундан ташқари ҳар бир давлатнинг ўз миллий анъаналари ҳам дивиденд сиёсатини юргазишга таъсир қилади.

Кўпгина мамлакатларда қонунга мувофиқ дивиденд соф фойда ёки эмиссион фойдадан тўланади. Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига кўра дивидендларга соф фойда йўналтирилиши белгиланган. Бундай пайтда корхона даромадларининг етарли даражада ликвидли эмаслиги дивидендлар чегараланиши ёки тақиқланишига олиб келади. Ўтиш шароитлари даврида боқиманда қарзларнинг кўплиги ва ҳисоб рақамларида пул маблағларининг етарли бўлмаслиги одатий ҳол. Шунинг учун қонунчиликда бундай чекланишни ҳам учратиш мумкин.

Бундан ташқари ишлаб чиқаришни кенгайтириш туфайли чекланишлар юзага келиши мумкин. Янги ташкил қилинган ёки акциядорлик жамиятига айлантирилган корхоналар ўз фаолиятининг биринчи йилларида ишлаб чиқаришни ривожлантиришга молиявий ресурсларни жалб қилишда қатор қийинчиликларга дуч келадилар. Ана шундай пайтда акциядорларнинг манфаатлари билан боғлиқ бўлган чекланишлар ҳам учраб туради.

Отабек СОДИҚОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси.

МЕҲНАТДАН КЕЛАЁТГАН ДАРОМАД

вут-2 навини экишяпти. Чунки, маҳаллий иқлим ва тупроқ шароитида айнан шу навлар мўл ва сифатли ҳосил бераяпти. Ўзига хос агротехникаси ҳам мукаммал ўзлаштирилган. Хусусан, бу йил 414 гектар майдондаги буғдой беш марта суғорилди. Умумий ҳисобда гектарига 165 килограммдан соф азот ўғити берилди. Бундан ташқари ҳар беш гектарга биттадан хандақ қазилиб, 1300 тоннадан кўпроқ гўнг солинди ва ҳар сувда шарбат қилиб

(Давоми. Боши 1-бетда).

оқизилди. Шунинг учун бошоқлар бўлиқ, дони тўқ бўлиб етилмоқда.

Охирги эгатларга 20 апрелда уруғлик қадаб бўлингани боис 1 май ҳолатига 580 гектардаги чигит юз фоиз униб чиқди. Кўчат тўлиқ ва дуркун эканлигининг яна бир сабаби шуки, экиш билан бир вақтда гектарига 100 килограммдан аммофос, 80 килограммдан селитра, 30 килограммдан калий берилди.

— Бу йил маҳаллий ўғитга, айниқса, зўр берилди, — дейди тажрибали бош пудратчи Икромжон Дўсматов. — Қарийб 1500 тонна гўнг қуритиб, майдалаб, минерал ўғитга қўшиб берилди. Натижада гўнг ернинг тез қизиши ва чигитнинг қийғос униб чиқишига ёрдам берди.

Айни кунларда ғўза ниҳолларига биринчи ишлов беришга қизғин киришилган. Мавжуд 8 та жамлама чопиқ трактори тўлиқ жиҳозланиб, юксак унум билан ишлатилмоқда. Ҳар бир агрегатга ғўза ниҳолларининг ҳолатига қараб 38 тадан 40 тагача ишчи органлари керакли кенглик ва чуқурликда ўрнатилган.

— Ғалла ва пахта ҳосиллари таннархини янада арзонлаштириш ва соф фойдани кўпайтириш мақсадида зараркунандаларга қарши курашда кимёвий усулдан воз кечиб, биологик усулга тўлиқ ўтишга ҳаракат қилаяпмиз, — дейди бош ҳосилот Нурилла Тошматов. — Бу йил уч миллион сўм маблағ сарфлаб, биолаборатория ташкил этдик. Ҳозир бракон фойдали ҳашаротини тайёрлаб чиқараяпмиз. Ўзимизни тўла таъминлаб, талабгор қўшни хўжаликларга ҳам етказиб бераяпмиз ва икки томонлама иқтисодий манфаат кўраяпмиз. Демак, бу йил умумий даромадимизга янада барака кириши шубҳасиз.

Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

• Уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятидан

АТРОФИ ЭНДИ ТЕРАКЗОР

Вилоятнинг барча шаҳар ва туманларида аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тизимидаги иқтисодий ислоҳотлар изчил давом этмоқда. Бунинг учун зарур қонунчилик ва меъёрий-ҳуқуқий база яратилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Уй-жой мулкдорлари ширкатларининг фаолиятини ривожлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони уй-жой эгалари уюшмалари ишини жонлантириш учун қўшимча имкониятлар яратди. Энг муҳими уларнинг имтиёзлари кенгайди. Шунингдек, моддий-техник базани мустаҳкамлашга ёрдам берди.

Буни Олмаликда ташкил этилган қатор уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятида ҳам кўриш мумкин. Мамлакатимиз коммунал хўжалигидаги иқтисодий ислоҳотлар дастлаб республикамизда танланган қатор шаҳар ва туманлар қатори Олмаликда ҳам амалга оширила бошланган эди. Вилоятдаги биринчи уй-жой эгалари уюшмалари ҳам шу ерда ташкил этилди. Уларнинг айримлари ўз ишларини анча пухта йўлга қўйишга эришдилар. «Уй-жой хизмати» ширкати шулар жумласидандир. Унга асли касби қурувчи бўлган, ўрта махсус маълумотли, кишилар билан ишлашни биладиган, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган Абдураҳим Юсупов раислик қилмоқда. Ўн беш нафар ходим уч сменада навбатма-навбат меҳнат постида туришади. Уйларда авария юз берганидан хабар топишлари билан у ерга етиб борадилар ва нуқсонни тез ва соз бартараф этадилар. Ширкат ташкил этилганида унга тўққизта кўпқаватли, кўп хонадонли уйлар қарар эди. Йил бошида эса улар 17 тага етди. Илгари бошқа ширкатларга аъзо бўлган 8 та кўпқаватли уй-жойда яшовчилар «Уй-жой хизмати»га ўз хоҳишлари билан бирлашдилар. Шундай қилиб, улар хизматидан фойдаланувчи аҳоли сони 2090 га етди. Бу ширкат ходимларининг масъулиятини оширди. Биринчи навбатда янги уйларнинг қиёфасини тартибга келтириш лозим эди. Бу, албатта, анча қийинчилик туғдирди. Лекин ширкат жамоаси барча имкониятларни ишга солди. Унга қарашли уйларнинг ҳовлиси саранжом-саришта қилинган, ахлатлар учун махсус жойлар ажратилган, ҳудудлари оилаларга бўлиб берилганлиги учун обод бўлиб, ҳаммасида болалар майдончалари барпо этилганди. Бу йил қўшилган уйларда ҳам яшовчилар билан келишиб, шу тартиб жорий қилинди. Болаларнинг бўш вақти бефойда ўтмаслиги учун ҳомийлар ва аҳоли ёрдамида уларга мўлжалланган шинам майдончаларни барпо этишга киришилди. Ҳозиргача уларнинг тўрттасида бундай жойлар фойдаланишга топширилди. Қолганларида ҳам иш давом этмоқда. Оилалар фарзандлари бу майдонларда спорт ва жисмоний тарбия билан шуғулланишлари, мириқиб дам олишлари мумкин.

Ширкат ходимлари ўтган йили 3 миллион 376 минг 565 сўмлик иш бажардилар. Жумладан, уйларнинг 660 квардат метр саҳнли томи таъмирланди. Абдулла Қаҳҳор кўчасидаги 12-уй ертўласида қувурлар янгилари билан алмаштирилди. Барча уйлардаги иссиқлик тармоқлари қиш мавсуми давомида авариясиз ишлади. Бундан ташқари, 57 диаметрли 250 метр, 20 диаметрли 730 метр, 32 диаметрли 100 метр узунликдаги қувурлар янгиланди.

Давлат томонидан ажратилган маблағ ҳисобига Улуғбек кўчасидаги 53-уй ва 5/3 кичик даҳасидаги уйлар мукаммал таъмирдан чиқарилди.

Уйлар ҳовлиларини ободонлаштириш ишларига ҳам ширкат ходимлари бош-қош бўлмоқдалар. Уларнинг саъй-ҳаракатлари ва истиқомат қилувчиларнинг фаол иштироки билан жойларнинг санитария ҳолати яхшиланмоқда. Шу йил баҳорда 350 туп терак, 100 туп манзарали дарахт кўчатлари экилди, қатор гулзорлар яратилди. Болалар майдончалари тартибга келтирилиб, барча қурилмалар бўялди. Ертўлаларга зарарли ҳашаротларга қарши ишлов берилди.

Ҳозирданоқ қишга тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Уйларнинг муҳандислик тармоқлари кўрикдан ўтказилмоқда. Эскирган, фойдаланиш муддатлари ўтган мосламалар алмаштириляпти. Чунончи, кичик даҳалардаги 1, 10, 16 ва 44-уйлар ертўлаларидаги қувурлар тармоғининг айрим қисмлари, уларнинг лўкидонлари янгиланди. Биргина 57-уйда 120 метр узунликда қувурлар ўзгартирилди.

— Илгари биз истиқомат қилаётган кўпқаватли уй «Соцда» ширкатига қарар эди, — дейди уй боши Елена Петровна Беседа. — У вақтда ҳудуд қаровсиз, кириш йўли эшиклари йўқ, борлари бузуқ бўлиб, йўлаклар ёритилмасди. Ширкат раҳбарига қилган барча илтимосларимиз амалга ошмасди, у қуруқ ваъдадан нарига ўтмасди. «Уй-жой хизмати» ширкати жамоаси ишларини кўриб, ҳавасимиз келарди. Шунинг учун уйимизда истиқомат қилувчи барча оилалар унга аъзо бўлиш истагини билдиришди. Шундан кейин бошқа яна бир неча кўпқаватли уйлар хонадонлари ҳам унинг аъзолари сафига қўшилишди. Янги ширкат кўпқаватли уйимиз ва унинг ҳудудини тартибга солишга киришди. Уч ой бўлмасданоқ, барча камчилик ва нуқсонлар бартараф этилди. Ахлатларнинг ҳар қаерда уюлиб ётиши барҳам топди. Ҳовли текисланди, тартибга солинди, дарахт экилди, болалар майдончасини яратишга киришилди. Кириш йўллари ва йўлакларга чироқлар ўрнатилди.

Бу ширкат аъзолари бўлган 53-уй бошлиғи Гулсума Янгирова, 40-Абу Али ибн Сино, 42-Абдулла Қаҳҳор маҳалла қўмиталари раислари Замира Бердимуродова, Қобилжон Тўраев ҳам «Уй-жой хизмати» ширкати жамоаси ишидан миннатдор эканликларини изҳор қилдилар. Меҳнати, айниқса, бевосита аҳолига сидқидилдан хизмат кўрсатиш эвазига бундай ҳурматга эришиш ҳаммага ҳам насиб қилавермайди.

Мирсобир МИРҲАМИДОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

СУРАТЛАРДА: *40-Абу Али ибн Сино маҳалла раиси Замира Бердимуродова (ўртада) ширкат аъзолари Абдураҳим Юсупов ва Гулсума Янгировалар билан навбатдаги иш режасини кўриб чиқишмоқда; чилангар Низом Турсунов иш устида.*

Даврон АҲМАД олган суратлар.

• Долзарб мавзу

ИЖРО ИНТИЗОМИ МУҚАДДАС

Бозор иқтисодиёти шароитларида фермер хўжаликларини жадал ривожлантириш қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этишнинг устувор йўналишига айланиб бормоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони ва Вазирлар Маҳкамасиниг тегишли қарорлари асосида фермер хўжаликларини ривожлантириш концепциясини амалга ошириш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар бу жараёнда ҳал қилувчи ўрин тутаётир.

Шу қарорлар асосида вилоятда ўтган йили 21 та, бу йил 17 та ширкат хўжаликлари фермер хўжаликларига айлантирилди. Улар негизида 1238 та фермер хўжалиги ташкил этилиб, 54 минг гектардан ортиқ ер майдони ажратиб берилди.

Хўш, бу жараён қандай ўтди? Унда ижро интизомига оғишмай амал қилиндими? Фермерлик фаолиятини бошлаш истагини билдирган номзодлар орасидан муносибларини танлаб олишда холислик таъминландими?

Прокуратура идоралари жойларда ўтказган текширишлар мобайнида юқоридаги сингари саволларга ойдинлик киритилди. Маълумки, ҳокимликлар, қишлоқ ва сув хўжаликлари идоралари, деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасининг мансабдор шахслари паст рентабелли, истиқболсиз ширкат хўжаликларини фермер хўжаликларига айлантириш пайтида қатъий амал қилишлари зарур бўлган қонун-қоида ва шарт-шароитлар белгилаб қўйилган.

Бироқ, ўтказилган текширишлар ҳамиша ҳам уларга риоя этилмаганлигини, бу жараёнда нохолислик ва қонунбузарликларга йўл қўйилганлигини кўрсатди. Шу муносабат билан ўтган йили саккизта туман ҳокими ва комиссия қарорларига протестлар келтирилиб, бир ҳолатда жиддий қонунбузарлик юзасидан жиноят иши қўзғатилди. Шу йилнинг тўрт ойи мобайнида 14 ҳолат бўйича комиссияларнинг мансабдор шахслари расман огоҳлантирилиб, бешта ҳолатда туманлар ҳокимлари ва комиссия қарорларига протест келтирилди. Чунончи, Бекобод туманида «Навбаҳор» ширкат хўжалиги негизида фермер хўжаликлари ташкил этиш бўйича ўтказилган тендерда туман деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси раҳбари Шуҳрат Тошматов (!) ғолиб деб топилган. Ҳолбуки, у ҳеч қачон бу хўжаликда ишламаган, ҳатто, фермер сифатида шу хўжаликдан ер майдони сўраб ариза беришга ҳам унинг қонунан ҳаққи йўқ. Оққўрғон туманидаги «Қонқа», Пскент туманидаги «Ўзбекистон мустақиллиги», «Қирқизобод» ширкат хўжаликларини фермер хўжаликларига айлантириш чоғида ҳам шундай қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган.

Янги фермер хўжаликларини ташкил этиш чоғида содир этилаётган ғайриқонуний хатти-ҳаракатлардаги «ижодкорлик» кишини лол қолдираяпти. Шу жиҳатдан Пскент туманидаги «Ўзбекистон» ширкат хўжалигида содир этилган ишлар, айниқса, ҳайратомуз. Бу ерда фуқаро Н. Ҳолматова тендерда ғолиб деб топилган. Ҳолбуки, у тақдим этган ҳужжатлар сохта бўлган. Жумладан, у фуқаро Ш. Сатторовга тегишли техниканинг ҳужжатларини тақдим этган, комиссия эса шу техника ҳақиқатда даъвогарга тегишлими-йўқми, текшириб ҳам кўрмаган. Н. Қаршиева билан Р. Рисаевни танлов ғолиби деб топиш чоғида ҳам шундай қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган.

Текширишлар чоғида тумандаги Т. Ражабов номли ширкат хўжалигида ҳам мансаб ваколатини суиистеъмол қилиш ҳолларига йўл қўйилганлиги аниқланди. Қайта ташкил этиш комиссияси раиси Е. Султонов талабгорларни чуқур, атрофлича ўрганмасдан, тақдим этилган ҳужжатларнинг тўғри-нотўғрилигини текширмасдан, фермер бўлиш орзусида бўлган шахсларни кўр-кўрона қўллаб-қувватлаган. Натижада тендер чоғида талабгорлардан З. Мирхолиқовага 16 балл, И. Ҳожиевга 6 балл, Х. Хожимуродовга 10 балл, Қ. Мусақуловга 30 балл баҳо қўйилган. Ҳолбуки, улар ўзгаларнинг мулки бўлган тракторлар ва транспорт воситалари ҳақидаги ҳужжатларни комиссияга тақдим этишган эди. Оқибатда қонуний балл тўплаган, ҳақиқий талабгорлар танловнинг иккинчи босқичида иштирок этиш ҳуқуқидан сунъий равишда маҳрум этилиб, уларнинг манфаатларига жиддий зиён етказилган.

Мансабдор шахслар ўзларига қонун билан берилган ваколатлардан четга чиқишиб, тендер ғолиблари бўлган У. Қурумбоев, Э. Тўлашев, Ғ. Аҳмедов, Н. Шопанбоев, З. Мирхолиқова, Э. Бесетов ва бошқаларга белгиланганидан анча кам ер майдони ажратишган, қолган 210,6 гектар суғориладиган ер майдонини танловда ғолиб чиқа олмаган ўн бир иштирокчи ўртасида хомталаш қилиб юборишган.

Албатта, текширишлар мобайнида аниқланган барча нуқсонлар бартараф этилди, айбдорлар жазоланди. Лекин гап бунда эмас-да. Ахир, жойларда қонунлар ва қарорларнинг ижроси юклатилган масъуллар қаёққа қарашди? Наҳотки, туман ҳокимликлари, хўжалик идораларининг раҳбарлари ижро интизоми муқаддас эканлигини унутган бўлишса?

Жаҳонгир ПЎЛАТОВ,
вилоят прокуратурасининг бўлим прокурори.

ҚАТЪИЙ ЧОРАЛАР КЎРИЛМОҚДА

Юқоричирчиқ туманида аҳолининг коммунал тўловлардан тўпланиб қолган қарзларини ундириш борасида қатъий чоралар кўрилмоқда. Табиий газ учун фуқароларнинг тўлашлари лозим бўлган қарз 390 миллион 733 минг сўмдан ошиб кетди.

Текширувлар давомида катта миқдорда қарздор бўлган ва газдан ноқонуний фойдаланаётган ўндан зиёд фуқароларнинг хонадонларидаги газ қувурлари узилди. Жумладан, Қорасув маҳалласида яшовчи Ойбек Мирзатиллаевнинг табиий газдан қарзи 120 минг 850 сўмга етган. Ўташбеков кўчасида яшовчи Эргаш Ортиқов эса газдан 130 минг 960 сўм қарз бўлганлиги боис унинг хонадони газ тармоғидан узилган эди. Лекин уй эгаси ўзбошимчалик билан резина шланг ёрдамида газдан саккиз ой давомида ноқонуний фойдаланиб келган. Бундай ҳолатлар аниқланиб, жиддий чоралар кўрилмоқда.

Равшан РУСТАМОВ.

ТАБИАТГА МЕҲР САБОҒИ

Тошкент тумани ижтимоий-иқтисодиёт коллежида «Экосан» халқаро ташкилотининг вилоят бўлими ташаббуси билан «Экология ва ижтимоий-иқтисодий таълим» мавзуида конференция ўтказилди.

Тадбирда «Экосан» халқаро ташкилоти вилоят бўлими, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси, туман Қизил Ярим Ой жамияти вакиллари ҳамда коллеж ўқитувчилари, талабалари иштирок этишди. Конференцияда сўзга чиққанлар табиатни муҳофаза қилиш, унинг бойликларидан оқилона фойдаланиш, экологик хавфсизликни таъминлаш юзасидан коллеж педагог ходимлари олдига ҳам муҳим вазифалар қўйилганлигини таъкидлашди. Коллеж фаол талабаларининг «Давлатнинг экологик функцияси ва экологик хавфсизлик», «Табиат ва жамият муҳофазаси қонун ҳимоясида», «Таълим жараёнида экологик тарбияни шакллантириш» каби мавзулардаги маърузалари тингланди. Шундан сўнг коллеж телестудиясида яратилган табиатни асраб-авайлашга, экологик тарбияга доир видеофильм намойиши, деворий газеталар, иншо, реферат ва буклетлар кўргазмаси ташкил этилиб, улар йиғилганлар томонидан юқори баҳоланди.

Конференциянинг иккинчи қисми очиқ табиат қўйнида бўлиб ўтди. Унда «Фонус» ракс дастаси ўз санъатини намойиш этди.

Иброҳим АҲАДОВ,
доцент.

МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ ҒОЯСИ ВА ТАЪЛИМ

Президентимиз Ислом Каримов Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузасида мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бош мақсади жамиятни демократиялаш ва янгилашга қаратилаётганини алоҳида таъкидлади. Бу жараёнда ёш авлоднинг иштироки муҳим аҳамиятга эга.

Демократик жамиятни шакллантиришнинг сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий асосларини ёшлар, айниқса, талабалар онгига сингдириш, улғайиб келаётган авлодни миллий ва умуминсоний қадриятларга эҳтиром руҳида тарбиялаш таълим тизими ходимлари, хусусан, миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари фанлари ўқитувчилари зиммасига катта масъулият юклайди.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ҳузуридаги Олий педагогика институтида миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари фанларини ўқитишни янада такомиллаштириш борасидаги долзарб вазифаларга бағишланган йиғилишда шу ҳақда гап борди. Унда мамлакатимиз олий ўқув юртларининг миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари фанлари кафедра мудирлари, профессор-ўқитувчилар, ҳуқуқшунос, шарқшунос, диншунос ва файласуф олимлар иштирок этди.

Б. ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири.

ОИЛА — УМИДЛАРИМИЗ МАСКАНИ

Оила — жамият негизи. У соғлом ва мустаҳкам бўлсагина, юртда тинчлик, осойишталик, ҳамжиҳатликка эришилади, мамлакат равнақ топади.

Шу боис Ўзбекистонда оилага, оналар ва фарзандлар саломатлиги учун ғамхўрлик йил сайин кучайиб бормоқда. Вилоятимизда 15 май куни кенг нишонланган Халқаро Оила кунида мана шу ғамхўрлик ва эътибор самаралари сарҳисоб қилинди.

— Халқаро Оила куни ва унинг арафасида вилоят шаҳар ва қишлоқларида кўплаб ибратли тадбирларнинг гувоҳи бўлдик, — деди «Тошкент ҳақиқати» мухбири билан суҳбатда республика «Оила» илмий-амалий марказининг илмий ходимаси Умида Темирова. — Чунончи, Оҳангарон туманининг Қорахитой қишлоғидаги соғломлаштириш марказида, Нуробод қўрғонида «Саодатли умр соҳиблари» мавзуида учрашув ўтказилди. Пиру бадавлат отахон ва онахонлар касб-ҳунар коллежи, умумтаълим мактабларининг ўқувчиларига ўз ҳаётий тажрибалари ҳақида гапириб беришди. Ватанга муҳаббат, унга садоқат билан хизмат қилиш туйғулари оилада шаклланиши, бунда ота-онанинг ўрни катта эканлиги алоҳида уқтирилди.

Шу ва бошқа учрашувлар чоғида қишлоқларда аёллар спорти ривож топиб бораётгани, «Отам, онам ва мен — бахтиёр бир оиламиз!» шиори остида оилавий спорт гуруҳлари ўртасида мусобақалар ўтказиш, оила марафонлари анъанага айланиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Соғломлаштириш марказида ўзбек алласининг аҳволи хусусида қизғин фикр олишув бўлиб ўтди. Алла орқали миллий қадриятларни тиклаш, ёшларга алла айтишни ўргатиш юзасидан фойдали таклифлар илгари сурилди.

Халқаро Оила кунига бағишлаб қишлоқ хўжалиги ва иқтисодиёт касб-ҳунар коллежида ҳаёт тарзи ибратли оилалар аъзолари билан учрашув ўтказилди.

Оҳангарон шаҳридаги 12-болалар боғчасидаги учрашув чоғида «Оила, мактаб, маҳалла» концепциясининг амалиёти билан боғлиқ масалалар хусусида гап борди.

Учрашувда Мустақиллик маҳалласида истиқомат қилаётган Смирновлар, Қамбаровлар, Қораевлар, Каримовлар оилаларининг ибратли ҳаёти, болалар тарбиясидаги маънавий-маданий тажрибаси мамнуният билан тилга олинди.

— Умида Саидовна, умуман, Халқаро Оила куни нишонланиши қандай келиб чиққанлиги ҳақида нима дея оласиз?

— Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси 1993 йил 20 сентябрда бўлиб ўтган ялпи йиғилишида 1994 йилдан бошлаб ҳар йили 15 май кунини Халқаро Оила куни сифатида нишонлашга қарор қилди. Бундай қарор қабул қилинишидан кўзланган мақсад — барча тараққийпарвар ва тинчликпарвар инсониятни, ривожланган давлатларнинг раҳбарлари, давлат ва нодавлат ташкилотларининг бошлиқлари диққатини инсон ўз умрининг ярмидан ортиғини ўтказадиган, ўз орзу-умидлари, бахт-саодатини ҳамда тинчлигини боғлайдиган масканга — оиланинг соғломлигига эришиш ва унинг мустаҳкам бўлишини таъминлашга қаратишдан иборат эди.

Бу ташаббус доирасида ўтказилган барча тадбирлар оила, давлат ва жамият ғамхўрлигига муҳтож эканлигини исботлади.

Бугунги кунда БМТ оила масалаларини асосан жинсий тенглик, меҳнат фаолиятида аёлларнинг тенг иштироки, бола тарбиясида ота-она масъулиятининг бароборлиги, ночор ва муҳтож оилаларга доимий ғамхўрлик зарурлиги тамойиллари асосида ечишни таклиф қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан ташкил этилган республика «Оила» илмий-амалий маркази ва унинг вилоятлар бўлимлари оила муаммоларини илмий жиҳатдан тадқиқ этиш орқали оилаларга моддий ва маънавий ёрдам беришга оид тавсиялар ишлаб чиқиш ва оилани қўллаб-қувватловчи ташкилотларга услубий жиҳатдан ёрдам кўрсатишни, ёшларни истиқлол ғояларига, Ватанга садоқат, оиласи, маҳалласи, никоҳга чуқур ҳурмат руҳида тарбиялашга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Марказимиз илмий ходимлари анъанага кўра, республика вилоятларида кенг қамровли тадқиқотлар ўтказишмоқда. Халқаро Оила куни арафасида улар жойларда ташкил этилган оила саломатлиги марафонларида, спорт мусобақаларида иштирок этишди.

Бевосита ҳукуматимизнинг олиб бораётган инсонпарварлик сиёсати, аёллар ва ўсиб келаётган авлод саломатлигини яхшилаш борасидаги ижобий саъй-ҳаракатларнинг натижаси сифатида таъкидлаш мумкинки, қисқа фурсатда болалар, айниқса, чақалоқлар ўртасидаги ўлим сезиларли камайди, туғиш ёшидаги аёллар ўлими ҳам йилдан-йилга пастлаб бормоқда. Ёшларнинг ва ота-оналарнинг оила ва никоҳ масалаларига муносабатлари ҳам ўзгариб, никоҳ ёши борган сари катталашиб, никоҳ ажримлари камаймоқда.

Лекин турли сабаблар билан оилавий ажралишлар содир бўлиб турганлигини ҳам яхши биламиз. Оилавий ажримлар ўз навбатида қатор моддий ва маънавий муаммоларни келтириб чиқарадики, бу биринчи навбатда ёшлар ва болалар манфаатига зиддир.

Бугун жамиятимиз тараққиётига халақит бераётган салбий иллатлар — аёллар ва ўсмирлар ўртасидаги жиноятчилик, ўз жонига қасд қилиш, гиёҳвандлик, турли хил руҳий ва соматик касалликларнинг асл келиб чиқиш сабаби оилалардаги соғлом муҳитга боғлиқлиги тарғибот-ташвиқот ишларини янада кучайтиришни тақозо этади.

— Кейинги пайтда репродуктив саломатлик ҳақида кўп гапириладиган бўлиб қолди. У нималарга боғлиқ? Аввало, бу ўзи қандай тушунча?

— Репродуктив саломатлик хийла кенг тушунча. Инсон авлоди жисмоний, руҳий ва ижтимоий жиҳатдан соғлом шаклланишида унинг аҳамияти катта.

Репродуктив саломатлик деганда, асосан ўзидан соғлом зурриёт қолдириш, аёлларнинг ҳомиладорлик, туғиш ва туғишдан кейинги даврлардаги саломатлиги, ОИТС ва жинсий йўллар орқали юқадиган бошқа касалликларнинг олдини олиш, ўзидан соғлом зурриёд қолдиришга халақит берадиган сабабларни бартараф этиб, бепуштлик ва бошқа касалликларнинг олдини олишни тушуниш керак.

Репродуктив билим ва маданиятга тўлиқ эга бўлиш соғлом турмуш тарзини шакллантириш ҳам демакдир. Бунда ота-она, аввало, ўзининг саломатлиги яхши эканлигини англаб, сўнгра фарзанд кўриши, уни камида бир-бир ярим ёш бўлгунча она сути билан боқиши, биринчи фарзанди туғилгандан кейин ўз саломатлигини тиклаб олиб, ўша фарзанд 3 ва ундан ортиқ ёшга етмай туриб ҳомиладор бўлишдан сақланиши назарда тутилади.

Аёл киши устма-уст ҳомиладор бўлиб, қисқа вақт оралиғида бола кетидан бола кўраверса, кўпинча қувватсизланиб қолади. Оқибатда кейинги бола ўта нимжон, касалманд, бирон бир руҳий ёки жисмоний нуқсонлар билан туғилиши, ҳатто, нобуд бўлиши, ҳомиладорликнинг сўнгги даврида ҳомиланинг ўлиш хавфи кучайиши ҳам мумкин. Шу сабабли оилада эр ва хотин нечта фарзанд кўришни хоҳлашидан қатъи назар, ҳар бир фарзанд ақлан ва жисмонан соғлом ва етук бўлиб туғилиши учун ота-она баъзи қоидаларга қатъий риоя қилишлари лозим.

Она ва бола соғлом бўлиши учун, ҳозиргина таъкидлаганимиздек, фарзандлар орасидаги давр уч йил ва ундан ортиқ бўлиши керак. Ҳомиладор бўлишдан олдин эр ва хотин, албатта, тиббий кўрик — диспансеризациядан ўтишлари, соғлом зурриёт кўриш учун ўз саломатликлари яхши эканлигига аниқ ишонч ҳосил қилишлари лозим.

Исталмаган ҳомиладорликнинг олдини олиш учун сақланишнинг замонавий воситаларининг самарали ва саломатлик учун хатарсиз бўлганларидан фойдаланишни билиш зарур. Ҳали 20 ёшга кирмаган, ёки 35 ёшдан ошган, кўп бола туққан аёллар соғлиги учун ҳомиладорликдан сақланиш ҳомиладор бўлишдан кўра хавфсизроқ эканлигини асло унутмаслиги керак.

Шуни ёдда тутиш зарурки, ҳомиладорликдан сақланиш усулларини қўллашдан келиб чиқадиган касалликлардан кўра, ҳомиладорлик даврида учрайдиган жиддий касалликларнинг хавфи кўпроқ.

Ҳар биримизнинг саломатлигимиз — ўз қўлимизда, шуни асло унутмайлик!

2005 йил – Сиҳат-саломатлик йили

2005 йил – «Сиҳат-саломатлик йили» деб эълон қилинганлиги муносабати билан таҳририятга шу мавзуда келаётган хатлар оқими кучайди. Айрим фуқаролар баъзи шифокорларнинг ўз вазифасига совуққонлик билан қараётганидан куюниб ёзсалар, айримлари ўз дардларига малҳам бўлгани учун шифокорга миннатдорчилик билдирадилар. Сиҳат-саломатлик йилининг мазмун-моҳияти ва мақсад-вазифаларини тушунган, теран англаб етган юртдошларимиз эса қамровни кенгроқ олиб, шахсий фикр-мулоҳазалари ва таклифлари билан ўртоқлашмоқдалар. Қуйида шу мавзудаги мактублар билан танишасиз.

МОҲИЯТИНИ АНГЛАМОҚ ЛОЗИМ

Йил бошида шундай гаплар қулоққа чалинди. «Сиҳат-саломатлик йили»да шифокорларнинг куни туғармиш». Менимча, бу – масаланинг моҳиятини тушунмаслик оқибати.

Аслида «Сиҳат-саломатлик йили» нафақат шифокорлар, балки бутун жамоатчилик амалга ошириши керак бўлган вазифаларни ўз ичига олади. Яъни инсон саломатлигини тиклашдан тортиб, кишиларни ижтимоий муҳофаза қилиш, аҳоли ўртасида спортни ривожлантириш, атроф-муҳит орасталигига эришиш, соғликка путур етказувчи иллатлардан қутулиш каби масалалар фақат шифокор зиммасидаги вазифа эмас.

Бу йилнинг моҳиятини англаб олмоқ лозим. Шундагина «Сиҳат-саломатлик йили» ва шу мақсадда тузилган Давлат дастурини тўлиқ бажаришга эришиш мумкин.

Башорат ЖАББОРОВА,
Зангиота тумани,
ўқитувчи.

КАМҲАРАКАТЛИЛИК – УМРНИНГ ЗАВОЛИ

Кексаларнинг айтишича, илгари одамлар жуда кам касал бўлишаркан. Бунинг асосий сабаби уларнинг серҳаракат бўлганидадир. Баъзан от-улов топилмаса, 10-15 чақиримга ҳам пиёда кетаверишган, юришдан эринишмаган.

Шунингдек, ўша пайтда кундалик ҳаётдаги қўл меҳнатининг кўплиги ҳам киши саломатлигига ижобий таъсир кўрсатган. Натижада кишидаги қон айланиш тизими фаолияти яхшиланиб, ҳар қандай хасталикни енгиб ўтган.

Хўш, ҳозирги кунда-чи? Бир қадам жойга ҳам транспортдан фойдаланамиз. Ижтимоий ҳаётимиздаги барча юмушларни техника бажаради. Хусусан, кафтдек ерга экин экмоқчи бўлсак ҳам, тракторни ишга соламиз, аёлларимизга эса кир ювиш машинаси тайёр дастёр...

Бундай камҳаракатлик натижасида томирлардаги қон қуюқлашади ва айланиш тизими фаолияти бузилади. Баъзан эса киши ҳаракат сустлиги натижасида семириб кетади. Бу ҳам инсон саломатлигига зиён.

Наби СОЛИЕВ,
терапевт.

БУЛАР ШУНЧАКИ ЎЙИН ЭМАС

Бугун ҳаётимизни компьютерсиз тасаввур қилиш қийин. Бироқ ундан тўғри ва меъёрида фойдаланиш талаб этилади.

Тунов куни шаҳарга тушган эдим. Пештоқига «Интернет кафе» деб ёзиб қўйилган бир жойда болалар компьютерда турли ўйинлар билан банд. Кимдир автомобиль пойгаси, яна кимдир икки паҳлавон жангига маҳлиё. Хуллас, барчанинг икки кўзи экранда.

Орадан икки соат вақт ўтгандан сўнг шу жойдан қайтиб ўтганимда ҳам худди ўша болалар ўринларидан жилмаган, ўйин билан овора эдилар. Ўйлаб қолдим, компьютернинг инсон саломатлигига зарари бор, деб эшитганман. Бу болалар эса соатлаб унинг олдида ўтирсалар, эртага бирон-бир хасталикка йўлиқмасмикинлар...

Илгари биз севган халқ ўйинлари тобора унутилиб бораётгандек туюлади менга. Масалан, бизнинг болалик пайтларимизда чиллак, ланка тепиш, қувлашмачоқ ва бошқа шунга ўхшаш ўйинлар бўлар эди. Ота-оналаримизу бува-бувиларимиз шундай ўйинларни кўп ўйнашимиз кераклигини, шунда пайларимиз бақувват бўлишини уқтиришарди. Кун бўйи тиним билмай елиб-югуриб, кечқурун мириқиб ухлардик. Тонгда эса тиниқиб уйғонардик.

Тўғри, ҳозир болалар спортига эътибор кучаймоқда. Бироқ, ҳар доим ҳам бир маромда спорт билан шуғулланишнинг имкони бўлавермайди. Бундай ҳолларда ана шундай миллий ўйинларни қайта оммалаштириш, унинг фойдали томонларини болаларимиз онгига сингдириш фойдадан ҳоли бўлмасди, деб ўйлайман.

Карим НАБИЕВ,
Қуйичирчиқ тумани, монтёр.

АСАБ ТОЛАЛАРИ ҚАЙТА ТИКЛАНМАЙДИ

Тажрибали шифокорларнинг айтишига қараганда, мия фаолияти билан боғлиқ ва бошқа хасталиклар асабийлашиш оқибатида келиб чиқар экан.

Мен ёшлигимдан инжиқ бўлиб ўсганман. Бу камчилигим кейинчалик қайсарликка айланди. Арзимаган нарса учун ҳам жаҳлим чиқиб, асабим бузиладиган бўлиб қолди. Охир оқибат хафақон хасталигини орттириб олдим.

Шифокорлар асаб фаолиятининг бузилиши бунданда оғир хасталикларни келтириб чиқариши мумкинлигини таъкидлашади. Энг асосийси, асаб толалари қайта тикланмас эмиш. Шунинг учун уни асраш керак.

Мунира САЛИМОВА, Паркент тумани, тикувчи.

Яқинда баданимнинг беш-олти жойига «темиратки» деган яра тошди. Шифокорларга учрашдим, фойдаси бўлмади. Бир танишим бунинг жуда оддий давосини билар экан.

ГАЗЕТАДАН ШИФО ТОПДИМ

Яъни газета қоғозидан чиқадиган ёғ суртилса, киши баданига қайтиб бундай яра чиқмас экан. Худди шундай қилдим. Сифатсиз қоғозга босилган газеталардан бирини олдимда, карнай шаклида букладим ва косага қўйиб, ёқдим. Ёниб бўлгач, идишда қолдиқ ёғ пайдо бўлди. Уни ярамга суртдим. Бир ҳафта шу малҳамни қўллаган эдим, тошмадан асар ҳам қолмади.

Раҳим ЁРОВ,
Тошкент шаҳри, талаба.

Мутахассис изоҳи

Халқ табобатида бундай даво усуллари жуда кўп. Бироқ ҳаммаси ҳам ижобий самара беравермайди. Аксинча, айримлари салбий оқибатларга ҳам олиб келиши мумкин. Агар сизнинг терингиз тошмаларга мойил бўлса, кутган натижангизнинг акси бўлиши мумкин. Яра зўрайиб кетиши ҳеч гап эмас. Шунинг учун бундай воситаларни қўллашдан кўра шифокорга мурожаат қилганингиз яхшироқ.

Нодира ҚАЮМОВА,
тери касалликлари шифокори.

Материалларни
Равшан ЁҚУБЖОНОВ
тайёрлади.

БОЛАЛАР СОҒЛИҒИНИ ЎЙЛАБ

Оналари соғлом, болалари бақувват ва бардам юртнинг эртаси нурафшон, келажаги эса буюк бўлади. Мамлакатимизда оналик ва болаликни муҳофаза этиш, уларнинг саломатликларини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор, катта аҳамият билан қаралмоқда. Бу борада кенг қамровли, диққатга сазовор ишлар амалга оширияпти.

Яқинда металлурглар шаҳри Бекободда бир воқеанинг гувоҳи бўлдик. «Металлург» профилакторийсига кириб борган «Отайўл» автобусидан боғча болалари тарбиячилари билан тушдиларда, ичкарига кира бошладилар. Аввалига саёҳатга келишгандир, деган хаёлга бордик. Аммо, янглишган эканмиз.

— Кичкинтойларимиз муолажа олишга, саломатликларини мустаҳкамлашга келишди, — деди профилакторий бош шифокори Муборакхон Каттахўжаева, — «Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб-чиқариш бирлашмаси тасарруфида 10 та боғча бор. Унда металлургларнинг 3 мингдан зиёд фарзандлари тарбияланади. Уларнинг барчаси малакали шифокорлар томонидан тиббий кўрикдан ўтказилди. Ана ўша пайтда айрим болаларда шамоллаш, камқонлик, томоқ оғриғи ва бошқа турли хасталиклар борлиги аён бўлди.

Комбинат бошқаруви, касаба қўмитаси «Сиҳат-саломатлик йили»да кичкинтойлар саломатлигини мустаҳкамлашни устувор, кечиктириб бўлмайдиган вазифалардан бири, деб ҳисобламоқда. Шу сабаб профилакторий эшиги корхона ишчи-хизматчиларининг дилбандлари учун ҳамиша очиқ. Даволаш учун барча сарф-харажатларни комбинат ўз зиммасига олган.

Дарҳақиқат, кичкинтойларнинг яйраб ўсишлари учун тўла-тўкис шароитлар яратиб берилмоқда. Сиҳатгоҳда барча зарур дори-дамонлар мавжуд. Доривор ўсимликлар, турли ўт-ўланлардан шифобахш шарбатлар тайёрланаяпти. Пировард натижада эса, диспансер рўйхатида турган болалар соғлиги ижобий тарафга ўзгаряпти.

Турсунали УСМОНОВ.

СУРАТДА: шифокор Муборакхон Каттахўжаева навбатдаги кичкинтой соғлиғини текширмоқда.

Муаллиф олган сурат.

«САЛОМАТЛИКНИНГ ЁШ ДЎСТЛАРИ»

Пойтахтимиздаги Ғафур Ғулом номли маданият ва истироҳат боғида Тошкент вилояти шаҳар ва туманлари мактаб ўқувчиларининг «Саломатликнинг ёш дўстлари» XXVI анъанавий слёти бўлиб ўтди. Қизил Ярим Ой жамиятининг вилоят кенгаши, вилоят фавқулодда вазиятлар, ички ишлар, халқ таълими бошқармалари унинг ташкилотчилари бўлишди.

Бу тадбирни ўтказишдан мақсад мактаб ўқувчисининг фавқулодда вазиятларда ёки бирор бахтсиз ҳодиса туфайли шикастланганларга биринчи ёрдам кўрсатиш кўникмасига эга бўлишини таъминлашдир.

Слётда ўқувчилар билиши зарур бўлган асосий шартлар — биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш, жарроҳлик муолажаларига кўмаклаша билиш, юқумли касалликлардан сақланиш, доривор ўсимликлардан фойдаланиш, фавқулодда вазиятлар чоғида ўзига ва атрофдагиларга ёрдам бериш, йўл ҳаракати қоидаларини ўзлаштириш, жамият тарихи ҳамда унинг вазифаларидан воқиф бўлишдан иборатдир.

Шаҳар ва туманларда бўлиб ўтган танловларда ғолиб чиқиб, вилоят босқичига йўлланма олган 14 та гуруҳ юқоридаги шартлар бўйича кўрик-танловда ўз билим ва маҳоратларини яна бир бор синовдан ўтказишди.

– Кўрик-танловимизни йилдан-йилга такомиллаштириб, унинг самарадорлигига катта эътибор қаратишга ҳаракат қилаяпмиз, – дейди Қизил Ярим Ой жамияти вилоят кенгашининг раисаси Муфарраҳ Каримова. – «Сиҳат-саломатлик йили»да ўтаётган бу тадбир олдинги йиллардагига нисбатан бирмунча фарқ қилади. Ўйлайманки, ҳар бир ўқувчи хавфсизлик асосларидан қанчалик хабардор бўлса, бу шубҳасиз, уларнинг кейинги ҳаётида асқотади.

Якуний натижаларга кўра, кўрик-танловга яхши тайёргарлик кўрган Пскент туманидаги 5-мактабнинг «Нажоткор» гуруҳи ғолиб деб топилди. Ўртачирчиқ туманидаги 72-мактабнинг «Нажот» ва Юқоричирчиқ туманидаги 34-мактабнинг «Меҳрибонлик» гуруҳлари иккинчи ва учинчи ўринни эгаллашди. Ғолиблар ва бошқа иштирокчиларга Қизил Ярим Ой жамияти вилоят кенгашининг фахрий ёрлиқлари ҳамда эсдалик совғалари топширилди.

Азамат СУЮНОВ.

Olamda nima gap?

РОССИЯ:
ШУБҲА ТУФАЙЛИ

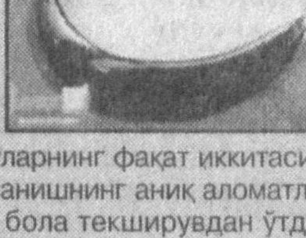

Архангельскдаги болалар вилоят шифохонасига симобдан заҳарланган деган шубҳа билан икки кун мобайнида 11 дан 14 ёшгача бўлган ўн етти нафар бола жойлаштирилди. Беморларнинг аҳволи хатарли эмас: уларнинг фақат иккитасидагина иситма ва заҳарланишнинг аниқ аломатлари бор. Бу ерда жами 24 бола текширувдан ўтди.

ИСРОИЛ:
ТАЖОВУЗКОРЛАР ҲИБСДА

Умум хавфсизлик хизмати (ШАБАК) ва полиция Эҳром тоғида террорчилик хуружига ҳозирлик кўраётганлиги тахмин қилинган яҳудий радикалларининг икки гуруҳини ҳибсга олди. Махсус хизмат вакиллари фитначилар Эҳром тоғи устида портлатгичлар ортилган ва радио орқали бошқариладиган самолётни портлатиш ниятида бўлганликларини таъкидлашмоқда.

ЭРОН:
«PAYKAN» ЭНДИ ЧИҚМАЯПТИ

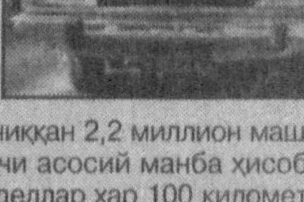

Турли моделлари Эрондаги мавжуд жами автомобилларнинг қирқ фоизини ташкил этувчи маҳаллий «Paykan» автомобилини ишлаб чиқариш тўхтатилди. 1967 йилдан бери конвейердан чиққан 2,2 миллион машина ҳавони ифлослантирувчи асосий манба ҳисобланади, қолаверса, бу моделлар ҳар 100 километрга деярли 20 литр бензин сарфлайди.

БАЛИҚЧИ КЎМАГИ АСҚОТДИ

Нью-Жерси штатидаги Атлантик-Сити шаҳри аэропортида қўнишга чоғланган хусусий самолёт учиш-қўниш йўлкасида мувозанатини сақлолмай, денгизга қулади. Charlie Cessna Citation C-25 A самолёти бортида тўрт киши бор эди. Улар жароҳатланганига қарамай, омон қолишди. Моторли қайиқда балиқ овига отланган шу ерлик бир кимсанинг ёрдами қулаганларга асқотди.

Бугун — Халқаро музейлар куни

АЖДОДЛАР МЕРОСИ ФАХРИМИЗ

Пойтахтдаги Темурийлар тарихи давлат музейида 18 май — Халқаро музейлар кунига бағишланган «Аждодларимиз мероси» мавзуида семинар-кенгаш ўтказилди.

Анжуманда Маданият ва спорт ишлари вазирлиги мутахассислари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлардан келган музей раҳбарлари иштирок этди.

Семинар-кенгашни Маданият ва спорт ишлари вазири Алишер Азизхўжаев очиб, музей фаолиятини ривожлантиришда долзарб бўлиб турган масалалар хусусида гапирди.

— Тарихимиз, миллий қадриятларимиз, анъаналаримиз ҳақида кўп ва хўб гапиришни ўрганиб олдик, — деди маърузачи. — Музейларда амалга оширилаётган ибратли ишлар ҳақида яхши маълумотлар бор. Муваффақиятлар ўзимизники, кўпроқ муаммолар, ечимини кутаётган масалалар хусусида гапирсак фойдадан ҳоли бўлмайди, деб ўйлайман. Музей ходими фидойи бўлиш билан бирга иймонли бўлиши ҳам зарур. Вилоят ва туман музейларида сақланаётган санъат асарлари, маънавий бойликларни келажак авлодга бус-бутун етказишда эътиборсизлик ва лоқайдликка жим қараб турмаслик лозим.

Ҳусан СУЛАЙМОНОВ.
«Туркистон-пресс».

Маънавиятимиз сарчашмалари

КЎҲНА ИЛОҚ МАНЗИЛЛАРИ

Илоқнинг тарихий ҳудуди жануб томондан Қурама, Мўғултоғ ва Қорамозор тизмалари орқали ҳозирги Бекобод шаҳригача, ғарб томондан Сирдарё билан, шимол томондан Чирчиқ дарёси ва Чотқол тизмаси, шарқдан Чотқол ва Қурама тоғ тизмалари ва Қамчиқ довони билан чегараланган.

Оҳангарон воҳасининг жуда қадим замонларда қандай ном билан юритилганлиги маълум эмас. Чоч-Илоқ воҳасининг номи форсий қўлёзмалар орасида илк бор Эрон шоҳи Шопур I Сосоний эрамизнинг 262 йилида ёздирган «Заратуштра каабаси» асарида учрайди. Рус матншунослари арабчадан таржима қилиб, нашр этган Ал-Истаҳрийнинг «Китоб ал-масолик ва ал-мамолик» (XI аср), Ал-Муқаддасийнинг «Аҳсан ат-тақосим» (XI аср) ва муаллифи номаълум «Ҳудуд ал-олам» (XI аср) асарларида бу ернинг номи Илоқ деб, дарё эса Илоқдарё деб кўрсатилган. Илоқ сўзининг маъноси ҳақида таниқли топонимшунос С. Қораев шундай ёзган: «Оҳангарон воҳаси қадимдан Илоқ ёки Айлоқ деб атаб келинган. Араб ёзувида бу хил сўзлар бир хил ёзилаверади. Биз буни Айлоқ деб ўқидик. Айлоқ сўзи яйлоқ, яъни «ёзги яйлов» демакдир. Шунга ўхшаш фикрни М. Е. Массон ҳам билдирган: «Остатком города Илак именуют пожилые курамынцы и обширные развалины у кишлака «Сарзяйлак» («Джайлаунинг баши»). В. В. Бартольд XII асрда форс тилида ёзилган муаллифи номаълум қўлёзмадан шундай маълумотни келтиради: «Туркийларнинг бобоаждоди Туркнинг Тутэл, Чигил, Барсхон ва Илоқ деган тўртта ўғли бўлган. Чигил ва Барсхон ўғузлари Иссиққўлнинг жанубий-шарқий ҳудудларига, Илоқнинг авлодлари эса ҳозирги Оҳангарон воҳасига келиб ўрнашади». Илоқ атамасининг генезиси масаласида, бизнингча, С. Қораев эмас, В. В. Бартольд ҳақ.

Илоқ сўзи тарихий ҳужжатларда илк бор Кангюй турк давлатига қарашли ҳудуд сифатида тилга олинади. Унга қадар бу ерни кезиб чиққан грек ва хитой сайёҳларининг асарларида Илоқ атамаси учрамайди. Илоқ номи барча тарихий манбаларда кончилик ва металлургия билан боғлиқ равишда қайд этилади. Илоқ аҳолисининг бу фаолияти VI-VII асрларда бу ерда туркийларнинг кескин кўпайиши билан боғлиқ. Зотан, Турк ҳоқонлиги даврида, аниқроғи, VI асрдан бошлаб, Олтой тоғларида жужан ҳоқонларининг ҳарбий эҳтиёжлари учун кўп миқдорда темир қазиб чиқариш йўлга қўйилган. Темир кўчманчи туркийлар учун фаровон ўлкаларни забт этишнинг асосий воситасига айланган. Шу боисдан уларнинг оғзаки ижодида бу металлнинг қудрати ва имкониятлари илоҳийлаштирилган афсоналар пайдо бўлган.

Илоқ ҳудудида қадимги манзиллар ниҳоятда кўп. Шарқдан ғарбга йўналиш бўйича кузатадиган бўлсак, Илоқнинг шарқий қисмидаги қадимий манзил денгиз сатҳидан камида уч ярим минг метр баландликда жойлашган Арашонтепа археологик масканидир. Сал тепароқда Арашонбува архитектура ёдгорлиги ва унинг этагида шифобахш радонли иссиқ сув булоғи мавжуд. Бу масканга республикамизнинг турли жойларидан даво истаб келувчилар шу тепаликда қадимги одамлар яшаганлигига ишонмасликлари мумкин. Лекин бу манзил 30-20 минг йил аввал Тетес денгизидан қолган кўлнинг шимолий кунгай ва серўт қирғоғи бўлганлигини ҳамма ҳам тасаввур қилолмайди, албатта. Хуллас, мана шу Арашонтепа манзили Илоқнинг ибтидоий одамлар яшаган энг баланд қисми бўлган. Шундай манзиллар қатори Илоқдарёнинг сўл қирғоғи бўйлаб Навгарзансойнинг ушбу дарёга қуйилиш жойидаги номсиз тепалик, Лояксойдаги қадимги кончилар колонияси, Гўштсойнинг тепа қисмидаги кўҳна карвонсарой, ўрта қисмидаги Кўчбулоқтепа, Гулдурама, Тоғберди, қуйи қисмидаги Машатбуватепа, Кандирсойнинг ўрта қисмидаги номсиз тепа, Оқтепа, Ўрғозсойнинг юқори қисмидаги Қорихона, қуйи қисмидаги Суйритепа, Олмалиқ шаҳри яқинидаги Оқтепа, Думалоқтепа, Қайсартепа, Янгиқўрғон, Суюктепа, Янгиертепа, Тўнғиздоғтепа, Жўжичўккантепа, Қўрғончи, Қоровултепа, Сафарбойтепа, Култепа, Керовчи, Чулликтепа, Пскент шаҳри атрофидаги Гўртепа, Оқтепа ва бошқа номсиз тепалар; Муротали қишлоғи атрофидаги Қўштепа, Тўрткўл, Кўлаклитепа, Бўка шаҳри атрофидаги бир неча номсиз тепалар, Қанқа яқинидаги Бобуртепа, Оқтепа ва бошқа номсиз тепалар, Элтамғали қишлоғи ёнидаги Қизжангитепа каби тарихий масканларни санаб ўтиш мумкин.

Оҳангарон дарёсидан Чирчиққача бўлган оралиқда қадимги манзиллар бундан ҳам кўп. Жумладан, Ангрен шаҳрининг шарқий қисмидаги Сарилепа, Каллаўртепа, Боқсуқтепа, шаҳарнинг ғарбий қисмидаги Гулбоғтепа, Юқори Ялпоқтепа, Кўлбулоқ, Оқтепа, Тўйтепа шаҳри атрофидаги Бойтемиштепа, Дагинтепа, Мингтепа, Еттитепа, Ериқтепа, Саритепа, Чўнгтепа ва ҳоказо тепалар мавжуд.

«Тошкент вилоятининг археологик ёдгорликлари» харитасида Шош-Илоқ воҳасидаги тўртта ибтидоий ҳаёт маконлари белгиланган. Булар: Кўлбулоқ, Керовчи билан Пскент оралиғидаги жой, Тўйтепанинг шарқий қисмидаги қадимий маскан ва Обираҳмат ғори.

Мазкур археологик картадан осори-атиқа ёдгорликлари, қадимий тангалар топилган жойлар, кўҳна мозорлар, энг қадимги конлар ва металл эритув пунктлари, ғорлар ва ибтидоий тасвирлар каби қимматли маълумотлар ўрин олган. Унинг замонавий харитадан ажралиб турувчи яна бир жиҳати шундаки, Оҳангарон дарёсининг ўнг ва сўл қирғоғидаги қадимий ўзан ёки каналлар ҳам акс эттирилган. Чунончи, сўл қирғоқда ҳозир суви ни бевосита Оҳангарон дарёсига қуяётган Сегенаксой, Кандирсой, Овжазсой, Тошариқсой, Шовғозсой, Каттасой ва Совуқбулоқсой ҳозирги Сусам қишлоқ фуқаролар йиғинининг Сойғзи қишлоғидан Қуюн қишлоқ фуқаролар йиғинининг Қизилсой (Қўштут) қишлоғигача қадар чўзилган 20-25 километр масофадаги кўндаланг канал билан туташган. Хотинариқ деб номланган бу канал минг йил аввал Илоқ пойтахти Тункетни ичимлик ва суғорма сув билан таъминлаган. Негаки, Тункет шаҳристони ва работи Илоқдарёдан камида 30-40 метр баландликда, Қурама тизмаси этагида жойлашган. «Хотинариқ» Қурама тизмаси дўнгликларининг қуйи қисмидан табиий нишаб оқим билан Тункетга сув етказган. У йўлйўлакай ҳозирги Оҳангарон туманининг С. Раҳимов номли ва «Ўзбекистон» ширкат хўжаликларининг адирларини суғорган, боғдорчилик ва шоличиликнинг ривожланишига имкон яратган. Мазкур тарихий ариқ ҳақида маҳаллий кексалар ўртасида турли ривоятлар мавжуд. Уларнинг аксариятида бу канал археологик харитадагидай Тункетгача эмас, боғ ён бағирлаб Бекобод туманининг Чаноқ (ҳозирги Ойбек) қишлоғигача етганлиги, қадимда Чаноқ ҳукмдорининг гўзал қизи «кимки юртимга ариқ қазиб сув олиб келса, ўшанга тегаман», дея шарт қўйганлиги ва Хотинариқни бир неча йилда қазиб битказган ошиқ бек йигит пировардида Навоий достонидаги Фарҳод сингари алданганлиги, қиз эса, Хўжанд шаҳзодасига текканлиги ҳақида ҳикоя қилинади.

Ушбу канал минг йилдан сўнг, 1980 йилда 1,5 метр чуқурлик ва 6 метр кенгликда 12 километр масофада қайта қазилиб, бетонланди. Аммо кейинчалик иш ниҳоясига етказилмай, ташлаб қўйилди.

Исомиддин ЁРМАТОВ,
филология фанлари доктори,
Тошкент вилояти давлат педагогика институти профессори.

Очиқ акциядорлик жамияти шаклидаги «Taraqqiyot-Arkus» Ўзбекистон-Россия қўшма корхонаси акциядорлари диққатига!

Ҳурматли акциядорлар, 2004 йилги молиявий-хўжалик фаолияти бўйича акциядорлар умумий йиғилиши 2005 йил 17 июнь куни соат 10.00 да Тошкент шаҳар, Буюк Ипак йўли кўчаси, 38-уйда ўтказилишини маълум қиламиз.

Кун тартиби:

1. 2004 йилги молиявий-хўжалик фаолияти бўйича «Taraqqiyot-Arkus» ОАЖ КК бошқарув органининг ҳисоботи ва 2004 йилга мўлжалланган бизнес-режанинг бажарилишини тасдиқлаш.
2. 2004 йилги молиявий-хўжалик фаолияти бўйича «Taraqqiyot-Arkus» ОАЖ ККнинг баланс ҳисоботини тасдиқлаш, кўрилган фойда ва зарарни тасдиқлаш ва дивиденд тўлашни тасдиқлаш.
3. Аудитор хулосасини тасдиқлаш.
4. 2005 йил учун бизнес-режани тасдиқлаш.
5. Жамият бош директори билан тузилган меҳнат шартномаси муддатини узайтиришни тасдиқлаш.
6. Кузатув кенгаши аъзолигига номзодларни сайлаш.
7. Тафтиш комиссияси аъзолигига номзодларни сайлаш.
8. Бошқарув органи аъзолигига номзодларни сайлаш.
9. Жамиятнинг ички низомларини тасдиқлаш.
   — тафтиш комиссияси тўғрисида
   — жамият бошқаруви органи тўғрисида
   — Кузатув кенгаши тўғрисида
10. 2005 йил учун жамият аудиторини тасдиқлаш.

Акциядорларнинг умумий йиғилишида қатнашиш учун реестр 2005 йилнинг 18 май куни ҳолатига ёпилган. Маълумотлар олиш учун қуйидаги телефонлар орқали мурожаат этишингиз мумкин: 68-64-00, 68-75-53.

Кузатув кенгаши.

ФОЛЬКЛОР САНЪАТИ ФЕСТИВАЛИ ЯКУНЛАНДИ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида мамлакатимиз олий ўқув юртлари талабаларининг «Хазина – 2005» ўзбек фольклор санъати ва урф-одатлари фестивали якунланди.

У Маданият ва спорт ишлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирликлари, «Ўзбектеатр» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси марказий қўмитаси ташаббуси билан ўтказилди.

Бир ҳафта давом этган тадбирдан мақсад ёшлар онгига Ватанга муҳаббат, миллий истиқлол ғояларига садоқат, азалий қадриятларимиз ва урф-одатларимизга ҳурмат туйғуларини янада чуқурроқ сингдиришдан иборат бўлди. Унда мамлакатимиздаги 24 олий ўқув юртининг ҳаваскор театр жамоалари саҳналаштирган асарлар намойиш этилди.

Назокат УСМОНОВА, ЎзА мухбири

ЗИЁРАТГОҲ ОБОДОНЛАШТИРИЛМОҚДА

Қирқта булоқ қайнаб чиқиб, ложувард сойга айланиб оқадиган «Қирққиз» зиёратгоҳидаги сувда балиқлар эмин-эркин сузиб юради.

Зиёратгоҳ атрофи асрий чинорлар ва камёб дарахтлар ўсаётган мўъжаз ўрмончага ўхшайди. Зиёратгоҳда ободонлаштириш ва таъмирлаш ишлари бошлаб юборилди. Пскент туманидаги корхона ва ташкилотларнинг кўмаги ва ҳомийлигида бу ерда кенг кўламда ҳашар ўтказилмоқда.

Башорат САТТОРОВА.

● Sport ● Sport ● Sport ● Sport

Олий табақа футбол жамоалари миллий чемпионатнинг навбатдаги еттинчи тур мусобақаларини ўтказди. Вилоятимиз вакили «Металлург» Муборакнинг «Машъал» жамоаси меҳмони бўлди. Биринчи бўлимнинг 25-дақиқасида мезбонлар дарвозасига гол киритган вакилларимиз танаффусдан сўнг, ўз дарвозаларидан учта тўп ўтказиб юбориб, майдондан яна бош эгиб чиқдилар.

«НАСАФ» ЧЕМПИОННИ ЕНГДИ

Турнинг марказий учрашуви «Насаф» ўйингоҳида бўлиб ўтди. Ушбу ўйинда мамлакат чемпиони мавсумда биринчи марта мағлубият аламини тотди. Учрашув 3:2 ҳисобида майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди.

Қолган ўйинларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Қизилқум» — «Тўпаланг» — 5:0; «Трактор» — «Самарқанд-Д» — 4:2; «Сўғдиёна» — «Бухоро» — 0:3.

Чемпионни мағлуб этган «Насаф» турнир жадвалида 19 очко билан якка пешқадамликни қўлга олди. «Пахтакор» ва «Машъал» жамоаларида 13 тадан очко бор.

Навбатдаги саккизинчи тур учрашувлари 20 ва 21 май кунлари бўлиб ўтади. «Металлург» Сариосиёда «Тўпаланг» жамоаси меҳмони бўлади.

Талъат ЮСУПОВ.

«ЖАР»ДАГИ ТУРНИР

Шу йилнинг 14-16 май кунлари пойтахтнинг «ЖАР» спорт-соғломлаштириш мажмуида каратэ бўйича клублар ўртасида халқаро турнир бўлиб ўтди.

Ўзбекистон, Қозоғистон, Россия, Қирғизистон, Тожикистондан келган ёшлар татамида муросасиз баҳс олиб бордилар.

Мингга яқин каратэчилар иштирокида ўтган мазкур турнир якунида вакилларимиз жамоа ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди. Улар орасида вилоятимиз вакили бекободлик Парвиз Абдумавлонов ҳам бор. Кейинги ўринлар Қозоғистон ҳамда Россия жамоаларига насиб этди.

Суратда: тақдирлаш жараёни.

Даврон АҲМАД олган сурат.

● «Баркамол авлод — 2005»

КАМОЛОТ ВА ГЎЗАЛЛИК БАЙРАМИ

Ўрта-махсус касб-ҳунар таълими тизими ўқувчиларининг «Баркамол авлод» спорт ўйинлари бошланишига саноқли кунлар қолди. Айни пайтда нуфузли мусобақага мезбонлик қилаётган вилоятимизнинг энг замонавий, ўзида барча шарт-шароитларни мужассамлаштирган спорт мажмуалари шай ҳолатга келтирилди. Мусобақа иштирокчилари ҳамда меҳмонлари жойлашадиган масканларда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишларига алоҳида эътибор билан ёндошилганлиги боис, улар кўркам ва ораста қиёфа касб этган.

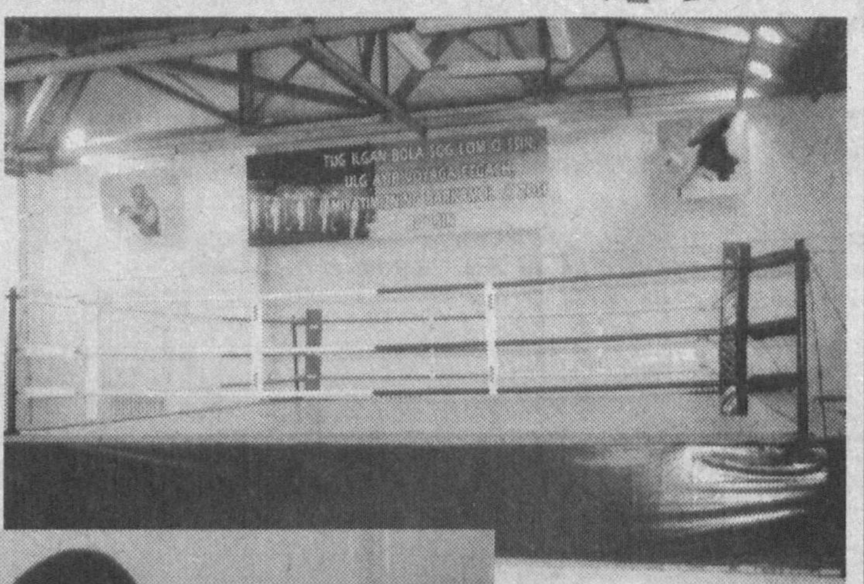

Хусусан, «Баркамол авлод» спорт ўйинчиларини қабул қилаётган масканлардан бири – Тошкент Давлат аграр университети айни кунларда чинакам байрамона тусда. Бу ерга ташриф буюрган ҳар бир меҳмон университет юксак даражадаги спорт ўйинларига муносиб ҳозирлик кўрганига амин бўлади.

Кези келганда эътироф этиш жоизки, мусобақаларнинг бир қисмини ўтказиш учун айнан шу университетнинг спорт мажмуаси танланиши бежиз эмас. Маскан мамлакатимиздаги олий ўқув юртлари ичида ўзининг алоҳида ўрни ва мавқеига эга. Бу ерда ёшларнинг спорт билан мунтазам шуғулланишлари ва турли даражадаги мусобақаларни ташкил этиш учун мустаҳкам негиз мавжуд. Бу спорт мажмуасида спортнинг 12 тури бўйича шуғулланиш ва мусобақалар ўтказиш имконияти яратилган.

— Бу йилги «Баркамол авлод» спорт мусобақаларининг икки йўналиши — баскетбол ва бокс бўйича баҳслар университетимиз спорт мажмуасида ўтказилиши кўзда тутилган, — дейди олий ўқув юрти жисмоний тарбия кафедрасининг мудири Ааширбек Абдусатторов. — Тайёргарлик жараёнида баскетбол майдони тамоман қайта тайёрланиб, яроқсиз ҳолга келган қисмлари янгиланди. Бокс баҳслари учун ажратилган майдонда махсус ринг талаб даражасида барпо этилди.

Дарҳақиқат, университетда камолот ва гўзаллик байрами дея таърифланаётган «Баркамол авлод» спорт ўйинларига юксак эътибор ва масъулият билан тайёргарлик кўрилди. Қарийб 32 гектар майдонни эгаллаган ўқув масканининг ҳар гўшасида ободонлаштириш ишлари авж олди, чор-атроф кўкаламзорлаштирилди. Мусобақа руҳини ўзида акс эттирган турфа кўргазмалар, мавзули паннолар ҳамда оммавий спорт тарғиботига бағишланган шиорлар барчага ўзига хос байрамона кайфият улашиши шубҳасиз. Бу юмушларга сарфланган маблағларнинг анчагина қисми ўқув юртининг ўз ҳисобидан ажратилди.

Ўтказилажак мусобақаларда университетга 500 нафардан ортиқ иштирокчилар, шунингдек, бир қатор мураббийлар, ҳакамлар ва кўплаб меҳмонлар ташриф буюриши кутилмоқда. Меҳмонларни кутиб олиш, жойлаштириш, уларнинг сифатли овқатланишларидан тортиб, мазмунли ҳордиқ чиқаришларини таъминлашгача барча шароитлар муҳайё қилинмоқда. Бунинг учун университетнинг 7-талабалар ётоқхонаси тахт ҳолга келтирилди. Бу ерда бир қатор қулайликлар ҳозирланди, ётоқхоналари замонавий мебел ва зарурий анжомлар билан жиҳозланди. Шинам ошхонада меҳмонлар учун мазали таомлар тайёрланади. Ёшларнинг мусобақалардан бўш вақтларини мазмунли ва эсда қоларли ўтказишларини таъминлаш учун маънавий-маърифий масканлар ҳамда кутубхоналар хизматда бўлади.

Дарвоқе, университетда бўлажак мусобақалар оммавий ахборот воситаларида атрофлича, тезкор ёритилишини таъминлаш мақсадида махсус матбуот маркази ташкил этилди. У замонавий техника ва телекоммуникация жиҳозлари билан таъминланган.

Бир сўз билан айтганда, яратилган барча шарт-шароитлар илк бора вилоятимиз мезбонлигида ўтказилаётган нуфузли спорт ўйинларини юқори савияда ташкил этишни таъминлашга қаратилган. Шундай экан, «Баркамол авлод — 2005» спорт мусобақалари нафақат ўзининг янги кашфиётлари, балки муносиб ташкилий даражаси билан ҳам кўпчиликнинг хотирасида қолади.

Ғайрат ШЕРАЛИЕВ, «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

СУРАТЛАРДА: *университетнинг спорт мажмуасида янги барпо этилган бокс ринги; матбуот маркази ходимлари иш устида.*

Даврон АҲМАД олган суратлар.

● Шундан кейин

ФИЛЛАР НЕНИ ЁҚТИРМАЙДИ?

Атроф-муҳит ҳолатини тадқиқ этувчи мутахассислар иқлим ўзгаришлари ҳайвонот дунёсига жониворларни ноқонуний отишдан кўра кўпроқ талофат етказади деб ҳисобламоқдалар. Бу гап айниқса, филлар, йўлбарслар ва каркидонларга тааллуқли. Маълум бўлишича, об-ҳавонинг кескин ўзгариши мазкур жонзотларнинг қирилиб кетишига сабаб бўлиши мумкин экан.

ҚАРИМАСЛИК ОМИЛИ

Ирсияти ўзгартирилгани боис, танасида инсоннинг каталаза ферменти кўп миқдорда ишлаб чиқарилаётган сичқонлар анъанавий генотипли турдошларига нисбатан узоқроқ яшаркан. Америкалик олимлар бу ҳолат аксилоксидантларнинг қариш жараёнига тескари таъсирини исботловчи яна бир далил деб ҳисоблаяптилар.

ЧАҚАЛОҚЛАР ТАРЖИМОНИ

Японийалик тадқиқотчилар гуруҳи катта ёшдаги одамлар тилини ўзлаштириб улгурмаган гўдакларни тушунишда ота-оналарга кўмак берувчи асбоб устида ишламоқда. Олимлар, хусусан, чақалоқнинг муайян истаклари унинг йиғиси товушида, юз ифодасида ва тана ҳароратида қай даражада акс этишини ўрганишаяпти. Бўлажак «таржимон» айнан шу тафсилотларга асосан дастурланади.

«Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти ва касаба қўмитаси «Металлург минбари» кўп нусхали газетасининг муҳаррири

Турсунали УСМОНОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари жамоаси таҳририят ходими

Турсунали УСМОНОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

ТЕЛЕ ДАСТУРЛАР

ПАЙШАНБА, 19.

«Ўзбекистон»

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 «23, 5 даражали бурчак остида». Ҳужжатли телесериал.
9.25 1. «Болалар спорти». 2. «Қизиқарли учрашувлар».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Севги тилсими». Телесериал.
11.05 «Ҳаракатда-баракат».
11.20 1. «Фидойи». 2. «Соғлом бўлай десангиз». 3. «Оламни асранг!»
12.00 Янгиликлар.
12.05 «Ифтихор».
12.25 Спорт янгиликлари.
12.40 «Айтишув».
13.15 «Бегона». Телесериал.
14.00 Янгиликлар.
14.15 «Қишлоқ ҳаёти».
14.40 «Оддий ҳақиқатлар».
15.20 «Қирқ тоғоранинг қирқ ноғораси». Кўп қисмли видеофильм. 10-қисм.
16.00 Янгиликлар
16.10 «Дурдаршан».
«Болалар сайёраси»:
16.35 1. «Санъат ғунчалари». 2. «Цирк, цирк, цирк».
17.10 «Покахонтас». Мультсериал.
17.40 «Сиёсат оламида».
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Севги тилсими». Телесериал.
19.10 «Ўзлото кундалиги» ва рекламалар.
19.15 Оқшом эртаклари.
19.30 «Ахборот»
19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
20.00 «Она сайёра».
20.20 Жаҳон мумтоз мусиқаси.
20.30 «Ахборот».
21.05 Телемулоқот.
21.45 «Бегона». Телесериал.
22.45 «Эдемга қайтиш». Телесериал.
23.55 «Ахборот-дайжест».
00.15-00.20 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар»

6.55 Кўрсатувлар дастури.
7.00 «Мунаввар тонг». Информацион-дам олиш дастури.
8.30 «Янги авлод» студияси: Оқ кабутар.
8.50 Олтин мерос.
8.55 Иқлим.
9.00 Давр.
9.25 «Муҳаббат можароси». Телесериал.
10.10 Тенгдошлар.
10.30 Соғлом авлод.
10.45, 13.10, 16.10, 19.35, 22.35 ТВ - анонс.
10.55 «Учинчи сайёра» маърифий дастури.
12.05 Чемпион сирлари
12.30 Улуғ дарёлар. 1-қисм.
12.50 Мусиқий лаҳзалар.
13.00 Давр.
13.15 «Даллас». Телесериал.
14.00 «Қиролликдаги саргузаштлар». Мультсериал.
14.25 Сийрат.
14.45 «Қизил қор ёққанда». Бадиий фильм.
16.20 «Машҳура» қизлари.
16.35 Автопатрул.
16.55 Кўрсатувлар дастури.
17.00 Митти юлдузлар.
17.15 «Янги авлод» студияси: Бўш ўтирма.
17.40 Ёшлар куйлаганда.
17.55 Ёшлар овози.
18.15 Соғлиғимиз - бойлигимиз. Фототанлов.
18.20 Табобат оламида.
18.45 ТВ-афиша.
18.50 Мумтоз наволар.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.40 Ўқишга марҳамат!
19.45 «Давр» - репортаж.
19.55 Мусиқий лаҳза.
20.00 Ўзимизники.
20.10 Мезон.
20.30, 21.20 Эълонлар.
20.35 «Муҳаббат можароси». Телесериал.
21.25 Улуғ дарёлар. 2-қисм.
21.45 ТВ - адвокат.
21.50 Олтин мерос.
22.00 Давр.
22.45 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
23.10 - 23.15 Хайрли тун.

«Тошкент»

17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.05 «Илм ҳақидаги афсоналар». Илмий-оммабоп фильм 2-қисм.
17.55 Дугоналар.
18.10 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
18.30, 20.00, 21.50, 23.50 «Пойтахт» ахборот дастури.
18.50, 21.00 «Экспресс» телегазетаси.
19.10 «Аёллар салтанати».
19.30 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара».
21.20 «Саодат калити».
22.10 Кинонигоҳ. «Сепсиз қиз».
00.10-00.15 Хайрли тун, шаҳрим!

«Спорт»

7.30 «Хабарлар».
7.45 «Бодрое утро».
8.45 «Хабарлар» (рус тилида)
9.00 Каратэ бўйича халқаро турнир.
9.30 «Спорт клуб». «Айкидо».
9.50 Теннис бўйича Фьючерс халқаро турнири.
10.20 «Нокаут».
10.50 «Спорт клуб».
11.05 «Равнақ« студияси намойиш этади.
11.20-**13.30** «Пистирма». Кинокомедия.
16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 «Хабарлар» (рус тилида)
17.15 «Спорт клуб». Ринг.
17.40 «Клон». Сериал.
18.50 «Менинг чегарам». Бадиий фильм.
20.00 «Время».
20.30 Премьера. «Қақнус». Сериал.
21.05 «Хабарлар».
21.20 Каратэ бўйича халқаро турнир.
21.50 «Жаҳон футболи».
22.20 Кикбоксинг. Осиё чемпионати.
22.35 Жаҳон спорти: «Еврофутбол».
00.10 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ЖУМА, 20.

«Ўзбекистон»

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.40 «Жиловланмаган Африка». Ҳужжатли телесериал.
«Болалар сайёраси»:
9.05 1. «Санъат ғунчалари». 2. «Цирк, цирк, цирк».
9.40 «Ободлик кўнгилдан бошланади».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Севги тилсими». Телесериал.
11.10 «Шахсий фикр». Баҳс-мунозара.
11.40 «Ўзбекистон дурдоналари».
12.00 Янгиликлар.
12.05 «Дўстлик» студияси тележурнали:
12.45 «Бизга мактуб йўллабсиз».
13.05 «Бегона». Телесериал.
13.50 ТВ клип.
14.00 Янгиликлар.
14.15 Телемулоқот.
14.55 «Навоий гулшани».
15.20 «Қирқ тоғоранинг қирқ ноғораси». Кўп қисмли видеофильм. 11-қисм.
16.00 «Она сайёра».
«Болалар сайёраси»:
16.20 «Ўйла, Изла, Топ!» Телемусобақа.
17.00 «Покахонтас». Мультсериал.
17.25 «Яхшилар ёди».
17.45 Мумтоз наволар.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ҳаёт ва қонун» тележурнали:
18.50 «Зиё» студияси намойиш этади: «Эътиқод мустаҳкамлиги йўлида».
19.10 «Ўзлото кундалиги» ва рекламалар.
19.15 Оқшом эртаклари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
20.00 Солиқ хизмати хабарлари.
20.10 «Дастурхон атрофида».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Муносабат».
21.35 «Йўлбошчи». Бадиий фильм.
23.00 «Эдемга қайтиш». Телесериал.
23.35 «Ахборот-дайжест».
23.55-24.00 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар»

6.55 Кўрсатувлар дастури.
7.00 «Мунаввар тонг». Информацион-дам олиш дастури.
8.30 «Янги авлод» студияси: Бўш ўтирма.
8.55 Иқлим.
9.00 Давр.
9.25 «Муҳаббат можароси». Телесериал.
10.10 «Давр» - репортаж.
10.20 Ўзимизники.
10.30 Телевикторина.
10.35 2005 - сиҳат - саломатлик йили. Болажон.
10.50, 13.10, 16.10, 19.35, 22.35 ТВ - анонс.
11.00 «Экспедиция». Ҳужжатли сериал.
11.50 Ёшлар овози.
10 Мезон.
12.30 12.30 Улуғ дарёлар 2-қисм.
12.50 Мусиқий лаҳзалар.
13.00 Давр.
13.15 «Даллас». Телесериал.
14.00 «Қиролликдаги саргузаштлар». Мультсериал.
14.25 Зиё маскани.
14.45 «Оилавий ҳаётдан лавҳалар». Бадиий фильм.
16.00 Давр.
16.20 Фарзандим - жигарбандим.
16.50 Кўрсатувлар дастури.
16.55 «Янги авлод» студияси: У ким? Бу нима?, Кичкинтой театри.
17.35 Ёшлар ва ҳуқуқ.
17.55 Аскар мактублари.
18.15 «069»: дорихона хизмати.
18.25 Қишлоқдаги тенгдошим.
18.45 ТВ-афиша.
18.50 Мумтоз наволар.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.40 Ўқишга марҳамат!
19.45 Солиқ хизмати хабарлари.
19.55 Мусиқий лаҳза.
20.00 Спорт - лото.
20.10, 21.00 Эълонлар.
20.15 «Муҳаббат можароси». Телесериал.
21.05 Азизим.
21.45 ТВ - адвокат.
21.50 Олтин мерос.
22.00 Давр.
22.45 Кинотақдим.
23.05 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
23.30 «Ёшлар» телеканалида спорт дастури: Интерфутбол.
00.20-00.25 Хайрли тун.

«Тошкент»

17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.05 «Илм ҳақидаги афсоналари». Илмий-оммабоп фильм. 3-қисм.
17.55 Эл хизматида.
18.10 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
18.30, 20.00, 22.10, 00.10 «Пойтахт» ахборот дастури.
18.50, 21.00 «Экспресс» телегазетаси.
19.10 «Имконият».
19.30 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара».
21.20 «Дорихона эшитади».
22.30 Кинонигоҳ. «Оқ бўрилар».
00.30-00.35 Хайрли тун, шаҳрим!

«Спорт»

7.30 «Хабарлар».
7.45 «Бодрое утро».
8.45 «Хабарлар» (рус тилида)
9.00 Каратэ бўйича халқаро турнир.
9.30 «Кучли бешлик».
10.20 Профессионал баскетбол.
11.20-13.30 «Яна пистирма». Кинокомедия.
16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 «Хабарлар» (рус тилида)
17.15 «Болалар спорти».
17.30 Футбол. «Пахтакор» - «Шўртан». Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади. Танаффусда «Ҳужжатли фильм».
19.20 «Дадиллик учун совrin».
19.40 Каратэ бўйича халқаро турнир.
20.00 «Время».
20.25 Премьера «Қақнус». Сериал.
21.00 «Хабарлар».
21.15 «Заҳирадаги спортчи».
21.35 Кикбоксинг. Осиё чемпионати.
22.00 «Нима? Қаерда? Қачон?»
23.20 Жаҳон спорти: «Снукер».
00.20 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ШАНБА, 21.

«Ўзбекистон»

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.40 «Жиловланмаган Африка». Ҳужжатли телесериал.
9.05 Фольклор жамоаларининг республика фестивали.
«Болалар сайёраси»:
9.25 «Ўйла, Изла, Топ!» Телемусобақа.
10.05 «Зиё» студияси намойиш этади: «Эътиқод мустаҳкамлиги йўлида».
10.25 «Бу турфа олам».
11.15 Болалар учун фильм. «Олтин калитча».
12.30 «Табиатни севамиз». Илмий-маърифий фильм (инглиз тилида)
12.40 «Дўстлик» студияси тележурнали:
13.20 ЎзТВ хазинасидан. »Бозор кўрмаган йигит». Видеофильм.
14.45 Мусиқий учрашувлар.
15.20 «Қирқ тоғоранинг қирқ ноғораси». Кўп қисмли видеофильм. 12-қисм.
16.00 Янгиликлар (инглиз тилида)
16.10 «Табиат шифохонаси».
16.20 «Изҳор». Мусиқий дастур.
16.35 «Покахонтас». Мультсериал.
17.00 «Интеллектуал ринг».
17.45 «Табиатни севамиз». Илмий-маърифий фильм (инглиз тилида)
17.55 «Остона». Телевизион бадиий фильм. 3-қисм.
19.05 «Ўзлото». Телелотерея.
19.15 Оқшом эртаклари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
20.00 «Тамаддун».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Кўнгил таронаси».
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:
21.45 «КиноТеатр».
22.05 «Самодаги пойгалар». Бадиий фильм. 1-қисм.
23.45 «Ахборот-дайжест».
00.05-00.10 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар»

6.55 Кўрсатувлар дастури.
7.00 «Мунаввар тонг». Информацион-дам олиш дастури.
8.30 Кичкинтой театри.
8.50 Олтин мерос.
8.55 Иқлим.
9.00 Давр.
9.25 «Муҳаббат можароси». Телесериал.
10.10 «069»: дорихона хизмати.
10.20 Оҳанрабо.
11.00 Солиқ хизмати хабарлари.
11.10, 19.35, 22.35 ТВ-анонс.
11.20 Табобат оламида.
11.45 «Маҳобҳорат». Телесериал.
12.30 Бола тилидан.
13.00 Соғлиғимиз - бойлигимиз. Фототанлов.
13.15 Григорий Горин. «Номинг ўчсин Геростре» Маннон Уйғур номидаги Тошкент Санъат институти талабаларининг диплом спектакли.
14.20 Ёшлар ва ҳуқуқ.
14.40 «Номи ўчсин» спектаклининг давоми.
15.50 Интерфутбол.
17.30 Қишлоқдаги тенгдошим.
17.50 Кўрсатувлар дастури.
17.55 «Янги авлод» студияси: Билағон маслаҳати.
18.15 «Мульттомоша».
18.30 Ўқишга марҳамат!
18.35 Каталог.
18.45 ТВ-афиша.
18.50 Мумтоз наволар.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.40 Мусиқий лаҳзалар.
19.50 «Заковат». Интеллектуал ўйин.
20.30 Минг бир ривоят.
20.35 Кутилмаган меҳмон.
21.00, 21.50 Эълонлар.
21.05 «Маҳобҳорат». Телесериал.
22.00 Давр.
22.45 Кулгич.
22.55 «Она муҳаббати». Бадиий фильм 1-қисм.
00.10-00.15 Хайрли тун.

«Тошкент»

17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.10 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
18.30, 20.00, 21.10, 22.15 «Пойтахт» ахборот дастури.
18.50 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
19.10, 19.45 «Экспресс» телегазетаси.
19.10 «Афиша».
20.20 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
20.50 «Ёшлар даврасида».
21.30 «Биргаликда куйлаймиз».
22.35 «Тенгдошлар».
23.05 Кинонигоҳ. «Қайсар қизнинг куюлиши».
00.25-00.30 Хайрли тун, шаҳрим!

«Спорт»

7.30 «Хабарлар».
7.45 «Бодрое утро».
8.45 «Хабарлар»
9.00 Мультфильм.
9.10 А. Макаревич «Учта дераза» дастурида.
9.40 Ҳужжатли фильм.
10.20 Машҳурлар. С. Крючкова.
11.00 Футбол. «Машъал» - «Нефтчи».
11.50 «Шоҳсупадан сўнг».
12.10 Каратэ бўйича халқаро турнир.
12.30-13.00 «Гиннес рекордлари».
16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 «Хабарлар» (рус тилида)
17.15 Мультфильм.
17.30 Футбол. «Локомотив» - «Сўғдиёна». Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади. Танаффусда «Ҳужжатли фильм».
19.20 «Белида белбоғи борлар».
19.40 «Спорт – менинг ҳаётим».
20.00 «Время».
20.20 «Кучли бешлик».
21.00 «Хабарлар».
21.15 Кикбоксинг. Осиё чемпионати.
21.45 Жаҳон спорти: «Еврофутбол».
23.20 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ЯКШАНБА, 22

«Ўзбекистон»

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 «Табиатни севамиз». Илмий-маърифий фильм (инглиз тилида)
8.45 «Камалак».
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Оналар мактаби».
11.20 «Экран хандаси».
11.40 Алифбо сабоқлари.
12.00 «Дўстлик» студияси тележурнали:
12.45 «Келин-куёв». Телешоу. 2-қисм.
13.35 «Жаҳон цирки. Массимо».
14.30 «Иқтидор». Телеўйин.
15.20 «Қирқ тоғоранинг қирқ ноғораси». Кўп қисмли видеофильм. 13-қисм.
16.00 «Сиз кутган учрашув».
«Болалар сайёраси»:
16.30 1. «Ғаройибкентга саёҳат». 2. «Олтин тож».
17.45 «Табиатни севамиз». Илмий-маърифий фильм (инглиз тилида)
17.55 «Остона». Телевизион бадиий фильм. 4-қисм.
19.05 «Бизнес ҳафта» тележурнали:
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома»
20.05 «Олам».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Айтишув».
«Якшанба кинозали»:
22.00 «Самодаги пойгалар». Бадиий фильм. 2-қисм.
23.30-23.35 Ватан тимсоллари.

«Ёшлар»

6.55 Кўрсатувлар дастури.
7.00 «Мунаввар тонг». Информацион дам олиш дастури.
8.30 «Янги авлод» студияси: Билағон маслаҳати.
8.50 «Сеҳрланган бола». Мультфильм.
9.30 Олтин мерос.
9.35 Кулгуч.
9.45 Ҳамкор - 2005.
9.55 Саломатлик сирлари.
10.15 Ҳандалак.
10.45 Ёшлик наволари.
10.55, 15.30, 19.30 ТВ - анонс.
11.00 «Ёшлар» телеканалида ҳарбий - ватанпарварлик дастури: 1. Марди майдон. 2. Аскар мактублари.
11.40 «Маҳобҳорат». Телесериал.
12.25 Телевикторина.
12.30 «Қилни қирқ ёриб». Интеллектуал ўйин.
13.20 «Қойилмақом жиноят». Бадиий фильм.
14.50 Азизим.
15.35 Чемпион сирлари.
15.55 Кинотақдим.
16.15 Ринг қироллари.
17.05 Кўрсатувлар дастури.
17.10 «Янги авлод» студияси: Уй вазифаси.
17.30 «Зарғалдоқ«. Мультфильм.
17.50 **Сув - ҳаёт манбаи.**
17.55 **Спорт ҳафтаномаси.**
18.10 **Қалпоқ.**
18.45 **ТВ - афиша.**
18.50 **Мумтоз наволар.**
18.55, **21.55 Иқлим.**
19.00 **«Давр»** ҳафта ичида.
19.35 Дилфуза Раҳимова куйлайди.
19.55, 20.45 Эълонлар.
20.00 Жаҳон маданияти хазинасидан: «Маҳобҳорат». Телесериал.
20.50 Оҳанрабо.
21.30 «Оқшом юлдузи». Дам олиш ва ахборот дастури.
22.30 «Она муҳаббати». Бадиий фильм 2-қисм.
23.45 - 23.50 Хайрли тун.

«Тошкент»

17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.10 «Мулткарусель».
17.40 «Илм ҳақидаги афсоналар». Илмий-оммабоп фильм. 4-қисм.
18.30 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
18.50, 19.40 «Экспресс» телегазетаси.
19.10 «ТВ плюс».
20.00 «Пойтахт плюс».
20.20 «Табриклаймиз-кутлаймиз».
20.50 «Нима учун?»
21.20 «Бахтли бўлинг».
22.05 Кинонигоҳ. «Нажот ҳайқириғи».
23.35-23.40 Хайрли тун, шаҳрим!

«Спорт»

7.30 «Хабарлар».
7.45 «Бодрое утро».
8.45 «Хабарлар»
9.00 «Соғлом овқатланиш сирлари». Инглиз тилида.
9.10 Д. Криловнинг «Йўлда ёзилмаган қоидалари».
9.30 «Ҳамма уйдалигида».
10.10 «Қувноқ стартлар».
10.50 Футбол. «Насаф» - «Трактор».
11.40 «Рақибингиз гроссмейстер».
12.00 «Спорт клуб».
12.10 Мультфильм.
12.40 «Баҳор ҳазили».
13.10-14.20 Кинокомедия.
16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 «Хабарлар»
17.15 «Болалар спорти».
17.35 «Халқ ўйинлари».
17.50 «КВН-2005».
20.00 «Время».
20.40 «Спорт – менинг ҳаётим».
21.00 «Хабарлар».
21.15 Кикбоксинг. Осиё чемпионати.
21.50 Жаҳон спорти: «Еврофутбол».
23.25 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Убайдулла АБДУШОҲИДОВ

Телефонлар: Хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48 Эълонлар: 133-58-85, 136-53-54.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳузуридаги Матбуот ва ахборот бошқармасида 03-001 рақами билан рўйхатга олинган.

Газета «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

● Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади. Буюртма Г-444. Адади 5693. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Умид УБАЙДУЛЛО.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясининг босмахонасида босилди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи–205. Босишга топшириш вақти – 20.00. Босишга топширилди – 04.00. 2 3 4 5 6